

***Taller de teatre socioeducatiu per a
dones maltractades***

Alumna: Irene Vila Casas

Tutora: Carme Margarit

13 de juny del 2008

Taller de teatre socioeducatiu per a dones maltractades

Alumna: Irene Vila Casas

Tutora: Carme Margarit

13 de juny del 2008

Descriptors:

- Educació Social
- Animació Sociocultural
- Maltractaments
- Teatre Socioeducatiu
- Expressió i Comunicació

La expresión teatral será siempre un equilibrio
entre la espontaneidad y la técnica artística.
Entre la liberación del yo y el conocimiento de los otros.

Dobbelaere

ÍNDEX:

1-	INTRODUCCIÓ:	6
2-	JUSTIFICACIÓ:	7
3-	CONCEPTUALITZACIÓ:	9
3.1-	L'ANIMACIÓ SOCIOCULTURAL:	10
3.1.1-	ANIMACIÓ:	10
3.1.2-	CULTURA:	10
3.1.3-	DEFINICIÓ DE L'ANIMACIÓ SOCIOCULTURAL:	11
3.2-	L'EDUCACIÓ NO FORMAL:	13
3.2.1-	L'EDUCACIÓ D'ADULTS:.....	13
3.2.2-	L'EDUCACIÓ EN EL TEMPS LLIURE I L'OCI:	14
3.3-	L'ANIMACIÓ TEATRAL:	14
3.3.1-	L'ANIMACIÓ TEATRAL EN LA DIMENSIÓ EDUCATIVA:	16
3.3.2-	L'ANIMACIÓ TEATRAL EN L'ANIMACIÓ SOCIOCULTURAL:	18
3.4-	L'EXPRESSIÓ I LA COMUNICACIÓ:	19
3.4.1-	L'expressió oral:.....	22
3.4.2-	L'expressió corporal:	23
3.4.3-	L'expressió dramàtica:	24
3.4.4-	L'expressió com a acció educativa:.....	24
3.5-	Tipologies de teatre	25
3.5.1-	Segons la definició:	25
3.5.2-	Segons els objectius:.....	26
3.6-	EL TEATRE SOCIOEDUCATIU:	28
3.6.1-	TEATRE FÒRUM.....	29
3.6.2-	TEATRE IMATGE:	30
3.6.3-	El arco iris del deseo	32
4-	CONTEXTUALITZACIÓ:	33
4.1-	CONTEXT SOCIAL:	33
4.2-	Destinatari.....	34
4.3-	Necessitats	34
5-	PROJECTE D'INTERVENCIÓ:	35
5.1-	Descripció.....	35
5.2-	Objectius	35

5.3-	Metodologia	37
5.4.1-	Activitats.....	37
5.4.2-	Organització	37
5.4.3-	Temporalització:	37
5.4.4-	Recursos	38
5.4-	Avaluació.....	38
5.5-	Programació.....	39
6-	Conclusions.....	65
7-	Bibliograifa i webgrafia	66
8-	Annexos.....	69
8.1-	Annex 1: Preguntes per a les entrevistes de l'avaluació inicial	69
8.2-	Annex 2: Graelles d'avaluació de les sessions.....	69
8.3-	Annex 3: Punts de la presentació del curs:	72
8.4-	Annex 4: Material necessari per l'activitat 6 de la sessió 2.....	73
8.5-	Annex 5:Material necessari per a l'activitat 6 de la sessió 4.....	76
8.6-	Annex 6:Material necessari per a l'activitat 7 de la sessió 6.....	76
8.7-	Annex 7: Passos a seguir per la manipulació.....	77
8.8-	Annex 8: Projecte de l'espectacle "Julia para todo"	77
9-	Contraportada	88

1- INTRODUCCIÓ

Responent als objectius establerts des de la universitat per l'elaboració del treball de pràcticum presento el projecte d'un **taller de teatre socioeducatiu per a dones maltractades**.

El present treball és una ampliació de la proposta d'intervenció ideada a partir de del pràcticum. No obstant, tant el tema com el col·lectiu continuen motivant-me i inquietant-me per tant poder aprofundir en aquest treball ha estat una feina molt grata.

El projecte que es presenta a continuació consta de dues parts: una primera de conceptualització teòrica i la segona on s'hi desenvolupa el taller pròpiament dit. L'anterior treball m'ha servit principalment per la part pràctica. He modificat algunes sessions per poder donar resposta als nous objectius establerts però la base s'ha pogut mantenir. El que sí que he modificat totalment ha estat en la conceptualització teòrica. L'altre treball mancava d'aquesta part i per tant he recercat, m'he documentat i he aprofundit en els diversos àmbits per tal d'obtenir la informació i la formació teòrica necessària que componen el resultat final.

Partint de l'animació sociocultural com a àmbit d'intervenció de l'educació social passant per l'educació no formal, l'educació d'adults i l'educació en el temps lliure i l'oci he construït una base teòrica. També altres conceptes com l'expressió, la comunicació, les tipologies de teatre o el teatre socioeducatiu han estat treballats i desenvolupats. Tots ells han creat els fonaments on he pogut construir el taller fins aconseguir un edifici resistent que dona resposta a unes necessitats reals.

El motiu pel qual he optat per aquesta estructura és perquè penso que tot projecte necessita d'una conceptualització teòrica. Qualsevol intervenció ha d'estar fonamentada en determinades corrents, autors, filosofies i òbviament, en el criteri personal del professional. En el meu cas, però, partia d'una pràctica ja ideada per tant he començat el cicle des d'un altre punt. Aquest fet m'ha permès definir millor els conceptes a desenvolupar, concretar més la meua recerca i posteriorment reflexionar i introduir els canvis adients a la part pràctica.

Així doncs, satisfeta d'aquest treball deixo pas a la lectura del contingut.

2- JUSTIFICACIÓ

Tal i com he dit anteriorment, aquest treball prové de la meva proposta d'intervenció. Les motivacions que em van portar a fer-la continuen encara presents dins aquest projecte per tant la contextualització de la idea prové d'allà mateix.

Després de passar tres mesos a la Casa d'Acollida de Dones Maltractades del Gironès (CADM) em va arribar el moment d'idear la proposta d'intervenció. El ventall d'opcions era molt ampli i això dificultava una mica la meva elecció.

El primer que havia de fer era escollir el col·lectiu amb el qual volia treballar i sense pensar-m'ho gaire, em vaig decantar cap a les dones. Des del moment en què vaig triar les pràctiques va ser el col·lectiu que em va cridar més l'atenció per tant, vaig elegir-lo com a col·lectiu d'intervenció.

A partir d'aquí, vaig veure infinitats d'intervencions educatives possibles com: intervenir en un cas concret, crear un nou servei seguint les necessitats existents, organitzar una activitat per a totes elles, treballar les habilitats de la vida diària, potenciar les relacions materno-filials... L'opció que em cridava més l'atenció, però, era organitzar un taller de teatre socioeducatiu per a totes les dones.

Des de que vaig arribar a la CADM, un dels punts que més em va xocar va ser el sedentarisme de les dones. Les hores passen i elles romanen dins la Casa sense dur a terme cap tipus d'activitat concreta. Únicament compleixen les obligacions de cuina i neteja que se'ls hi assigna des de la casa i porten i tornen els seus fills de l'escola. La resta de temps diürn realitzen gestions, si en tenen, o sinó es queden tancades a la seva habitació.

Partint d'aquí, vaig veure que existia una necessitat. Els faltava motivació, ganes i energia per activar-se i organitzar-se la vida d'una altra forma. Els sis mesos que estan a la Casa és moment per dirigir novament la seva vida. Per tant, sí que és cert que s'ha de treballar la recerca laboral, les obligacions familiars o els problemes psicològics, però també és necessari que se'ls ofereixi oci alternatiu per tal de distreure's i perquè realitzin activitats que tinguin com a objectiu el seu propi plaer.

Una altra de les mancances que vaig detectar durant tot el temps de pràctiques va ser la dificultat que tenien a l'hora d'expressar-se i comunicar-se. Sens dubte, aquests dos conceptes són essencials per potenciar les relacions interpersonals i la xarxa social, per

tant, vaig pensar que s'havia de treballar d'alguna manera. Els costava explicar el que sentien, vivien o pensaven ja que en molts pocs moments de les seves vides havien tingut l'oportunitat de treballar-ho.

Responent a això, doncs, em vaig adonar que el teatre social era una eina que podia oferir un gran aprenentatge en aquest aspecte.

El punt que no em lligava de la meua activitat era el fet que les úniques destinatàries fossin les dones residents a la CADM.

Penso que per a participar en un curs de teatre és totalment necessària la motivació, cal que la persona estigui predisposada i que no hi assisteixi per obligacions vàries. Així doncs, no totes les dones que actualment viuen a la Casa estarien disposades a fer-lo i això implicaria que el número d'assistents fos molt baix i el curs no es pogués realitzar.

La solució que vaig trobar va ser obrir l'oferta a qualsevol dona que visqui a Girona o a les rodalies i que hagi patit situacions de violència de gènere. D'aquesta manera, el número de participants seria més alt, aconseguiria ampliar la xarxa social de totes elles i les obligaria a desplaçar-se a un nou espai.

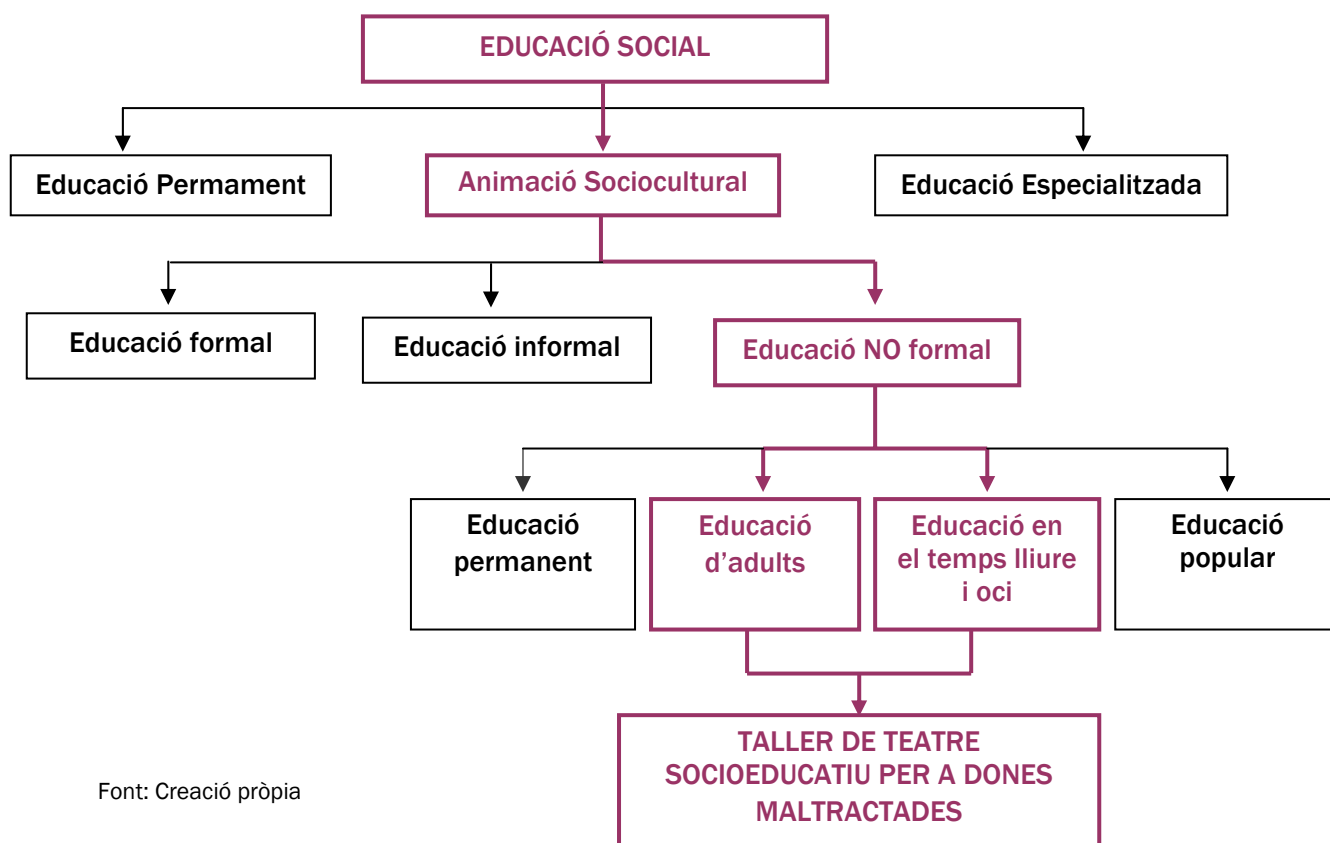

3- CONCEPTUALITZACIÓ

En el moment en què em dispo a conceptualitzar el taller de teatre socioeducatiu per a dones maltractades m'adono que realment hi ha una gran base teòrica tot darrere.

Existeixen diversos graons dins del camp educatiu que em permeten aprofundir en molts aspectes que després es veuran reflectits a la pràctica. És en aquest instant on vull fer referència a la necessitat de la teoria per a una bona pràctica educativa i viceversa. Tal i com defensa la teoria crítica, doncs, no hem d'oblidar que qualsevol pràctica educativa es basa en tot moment amb alguna teoria que és la que crea el marc conceptual a partir del qual s'ha d'actuar. Per tal que la pràctica obtingui el nivell educatiu esperat, però, necessita que després de l'acció es realitzi una reflexió que ens creï noves teories a les quals basar-nos.

Per tal de clarificar la lectura de la part de contextualització teòrica voldria presentar un esquema que permet veure el recorregut teòric necessari per tal de realitzar un taller de teatre socioeducatiu ben fonamentat educativament. Seguidament, aniré explicant tots els punts implícits en el camí per tal que el lector aconseguixi arribar a la part pràctica amb els coneixements teòrics necessaris.

3.1- L'ANIMACIÓ SOCIOCULTURAL

Primerament, abans d'endinsar-me plenament en el significat d'aquest terme és necessari definir dues de les paraules que el constitueixen.

3.1.1- ANIMACIÓ

Ens trobem davant un concepte molt ampli que pot aplicar-se a diferents contextos, situacions i col·lectius i del qual se n'han fet vàries definicions. Hi ha algunes idees bàsiques, però, que dins el camp educatiu i cultural en el què ens movem el defineixen amb molta exactitud.

Segons Calvo¹ hem d'entendre l'animació com una metodologia d'intervenció, és a dir, com un mitjà conscient, intencional i conseqüent amb uns objectius establerts. Per altra banda, a través de la seva part més mobilitzadora fonamentada en els principis de participació, busca la promoció humana i social considerant els membres del grup o comunitat com a principals protagonistes de les diferents actuacions.

3.1.2- CULTURA

Segons Edwar b. Tylor (1891), cultura és *tot allò que inclou coneixements, creences, art, lleis, moral, costums i qualsevol altra capacitat i hàbit adquirit per l'home com a membre de la societat.*

No obstant, si encaminem més la definició cap el destí on volem arribar podem afegir una concepció antropològica on ho defineix com un concepte que avarca coneixements, produccions, transformacions, normes i formes de relació². Matisant encara més, em centro en la part de transformació i producció remarcant la importància d'entendre la cultura no simplement com un producte sinó com una forma de participació real i creativa en la qual destaquen els processos i les relacions que es generen. D'aquesta manera, doncs, contribueix amb el desenvolupament de la comunitat no **només com a**

---

¹ Calvo, A. (2002). *La animación sociocultural. Una estrategia educativa para la participación.* Madrid: Alianza Editorial. P. 24

² Calvo, A. (2002). *La animación sociocultural. Una estrategia educativa para la participación.* Madrid: Alianza Editorial. P. 34

recurs social o instrument institucional, sinó com a capital humà: La cultura afecta la capacitat dels individus per enfrontar-se als reptes de la vida quotidiana i reaccionar davant els canvis sobtats de l'entorn social i geogràfic.

En el moment en què es comença a fer referència a la part més popular de la cultura es desenvolupen dos nous conceptes. Per una banda s'anomena **democratització cultural** a la cultura elitista que va destinada únicament a una minoria fent-los accessibles al patrimoni cultural existent i oferint l'oportunitat de conèixer i gaudir dels bens culturals de la societat . Per altra banda, apareix la **democràcia cultural** entesa com el treball basat en els principis de participació. Aquesta es planteja com a objectiu que tota la comunitat tingui els instruments necessaris perquè amb total llibertat i autonomia pugui desenvolupar la seva vida cultural.³

L'animació sociocultural, doncs, té els seus fonaments en els conceptes d'animació i cultura entesos tots dos com a estratègies de participació i desenvolupament comunitari i personal.

3.1.3- DEFINICIÓ DE L'ANIMACIÓ SOCIOCULTURAL

Després d'aquesta breu contextualització semàntica dels mots que formen el concepte d'animació sociocultural inicio l'explicació del terme com a tal.

L'animació sociocultural va sorgir aproximadament als anys 70 i des d'aquell moment diversos autors han treballat amb l'objectiu de definir-la. Tot i el treball realitzat durant tots aquests anys, però, el resultat final no ha estat determinant i encara en l'actualitat s'entén l'animació sociocultural des de diverses percepcions: una pràctica social, una metodologia, un conjunt de tècniques, una tecnologia, un fenomen social, un factor, un àmbit d'intervenció... Degut aquesta diversitat d'interpretacions, doncs, encara

---

³ Calvo, A. (2002). *La animación sociocultural*. Una estrategia educativa para la participación. Madrid: Alianza Editorial. P. 39-41

avui és difícil trobar una definició més o menys compartida i que descrigui de manera clara i unívoca aquest terme⁴.

Una de les definicions que pel meu gust més s'acosta a la realitat de l'animació sociocultural és la que fa Jaume Trilla⁵. Segons ell és el *conjunt d'accions realitzades per individus, grups o institucions sobre una comunitat (o un sector de la mateixa) i en el marc d'un territori concret, amb el propòsit principal de promoure als seus membres una actitud de participació activa en el procés del seu propi desenvolupament tant social com cultural*.

Desenvolupant una mica més aquesta definició tant teòrica, doncs, cal remarcar la necessitat de l'ASC com a acció, és a dir, com a metodologia d'intervenció socioeducativa destinada a un col·lectiu determinat. Aquest pot ser qualsevol individu, grup o institució de la societat i es vetlla principalment perquè es converteixin en líders i protagonistes del seu propi procés de canvi. Es treballa també l'actitud de participació tant en el seu desenvolupament personal com en el de la comunitat per tant no es tracta d'un coneixement imposat i regulat des de fora sinó que s'inicia un procés interactiu que crea i recrea el coneixement generat pels actors socials (Sáez, 1999). D'aquesta manera, doncs, aconseguim iniciar un procés de presa de consciència de la pròpia situació permetent així la reflexió i l'acció del que es pot fer o ser.

El que vull que quedi clar, doncs, és que l'ASC té com a **objectiu central** fomentar en els individus i a la comunitat una actitud oberta i decidida per involucrar-se en les dinàmiques i els processos socials i culturals que els afecten, i també responsabilitzar-se'n en la mesura que els correspongui⁶.

---

⁴ Soler, P. (2005). L'animació sociocultural en el treball socioeducatiu actual. Dinamització, animació sociocultural i desenvolupament comunitari. *1r Congrés Internacional i Interdisciplinari sobre Participació, Animació i Intervenció Socioeducativa. L'acció dels diferents professionals en contextos socials*. (p. 1- 14). Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona.

⁵ Trilla, J. (coord.) (1998). *Animación sociocultural*. Teorías, programas y ámbitos. Barcelona: Editorial Ariel, S.A. P. 60

⁶ Trilla, J. (coord.) (1998). *Animación sociocultural*. Teorías, programas y ámbitos. Barcelona: Editorial Ariel, S.A. P. 22

3.2- L'EDUCACIÓ NO FORMAL

Està bastant clar que en la tripartició de l'univers educatiu (Educació Formal, Educació No Formal i Educació Informal) l'ASC encaixa plenament amb la definició de l'educació no formal entesa segons Trilla (1993)⁷ com *totes aquelles institucions, àmbits i activitats de l'educació que han estat creats expressament fora de l'àmbit escolar per satisfer determinats objectius.*

Tal i com he dit trobem relació en el fet de realitzar les activitats amb objectius explícitament formulats però també en moltes de les peculiaritats procedimentals i institucionals com: l'atenció a les necessitats i interessos concrets de les poblacions receptores, l'ús de metodologies actives i participatives, contingues generalment molt contextualitzats, escassa uniformitat en relació als espais i temps... que s'avenen molt bé amb els programes educatius no formals.

Tot i aquest clar encaix de l'educació no formal i l'ASC, hi ha certs aspectes de l'animació sociocultural que queden immersos dins els altres dos camps educatius. Cada vegada més, les barreres entre els tres sectors són més difoses ja que s'ha insistit en la interrelació dels camps permetent així realitzar un treball més complet en tots els àmbits.

3.2.1- L'EDUCACIÓ D'ADULTS

L'any 1949 la UNESCO va organitzar la Conferència Internacional de l'**Educació d'Adults** on aquest concepte va començar a adquirir entitat pròpia. Després d'aquesta nova iniciativa se n'han realitzat d'altres on s'ha desenvolupat amb més profunditat aquest terme.

La connexió entre l'educació d'adults i l'animació sociocultural és clara. Ventosa (1993)⁸ ha estudiat aquesta relació partint de la base que l'ASC és un complement formatiu dels processos de formació bàsica i ocupacional alhora que és una metodologia específica d'intervenció d'aquest àmbit. D'aquestes dues concepcions, doncs, desenvolupa

---

⁷ Trilla, J. (1993) *La educación fuera de la escuela. Ámbitos no formales y educación social.* Barcelona: Ariel educació. P. 56

⁸ Caride, José Antonio; Vieites, Manuel F. (coord.) (2006) *De la educación social a la animación teatral.* Gijón: Ediciones Trea, S.L . P. 89

diversos resultats dels quals destaco per a la meua conceptualització l'enfocament finalista on l'ASC és una finalitat per si mateixa i agafa la forma de programes específics.

Una de les definicions que s'ha ideat recentment és l'anomenada “**educació d'adults sociocultural**”. Aquesta està dins l'animació sociocultural contraposant-se així a l'educació formal i definida per Quintana⁹ com *una modalitat on es pretén conscienciar als adults sobre la seva situació social, els seus problemes i formes de superar-los.*

3.2.2- L'EDUCACIÓ EN EL TEMPS LLIURE I L'OCI

Tal i com hem anat veient, la relació entre l'animació sociocultural i molts moviment educatius és vertaderament estreta. No obstant, falta encara un referent molt important per a la conceptualització del taller que és: l'educació en el temps lliure i l'oci.

Aquest concepte ha estat definit de diferents maneres durant les dècades passades. Actualment, però, existeix una nova concepció que entén l'oci com una forma d'utilitzar el temps lliure accentuant el valor de la llibertat davant el de la necessitat. Promou també que l'individu gaudeixi en el moment en què realitza una activitat és a dir, que el més important no és l'activitat en si sinó l'actitud de l'individu mentre la realitza.¹⁰

3.3- L'ANIMACIÓ TEATRAL

Igual que la gran majoria de termes que he estat definint fins al moment, explicar el significat de l'animació teatral em resulta una tasca relativament difícil. Partim principalment de l'atracció mútua i per tant de la fusió entre els dos components primaris: teatre i animació i segons diu Ventosa¹¹ podem afirmar que l'animació teatral és *el resultat emergent de l'aplicació del teatre com a recurs material a l'àmbit formal i metodològic de l'animació.*

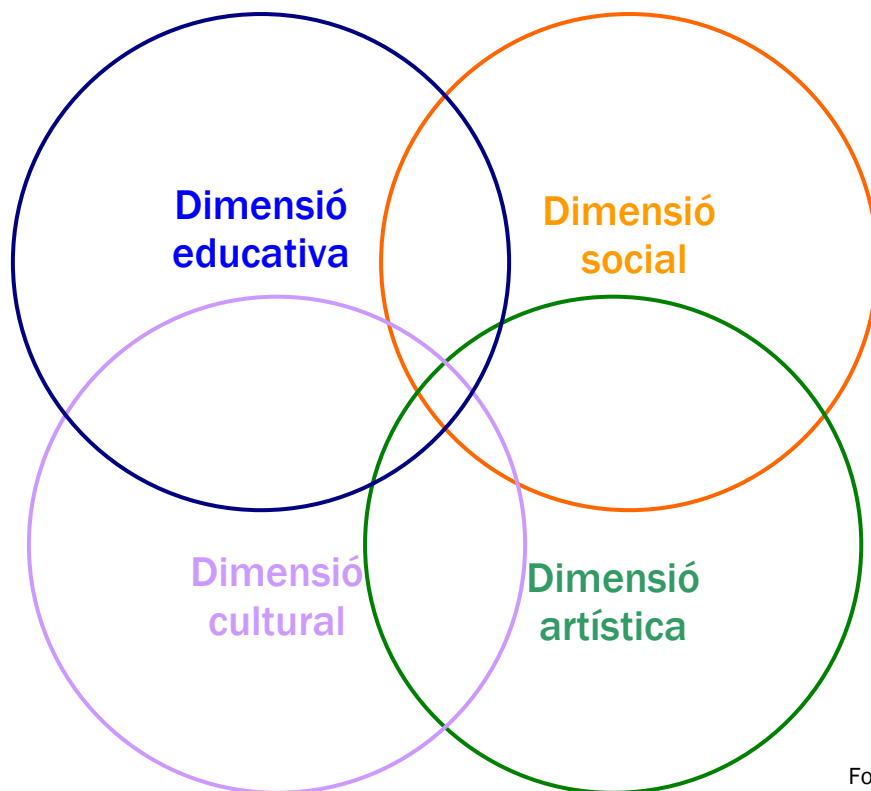
⁹ Quintana, J.M. (1993). *Los ámbitos profesionales de la Animaición*, Madrid: Narcea. P. 36

¹⁰ Calvo, A. (2002). *La animación sociocultural. Una estrategia educativa para la participación.* Madrid: Alianza Editorial. P. 71

¹¹ Caride, José Antonio; Vieites, Manuel F. (coord.) (2006) *De la educación social a la animación teatral.* Gijón: Ediciones Trea, S.L. P. 97

Seguint aquesta línia, doncs, veiem l'animació teatral simplement com una metodologia dins el camp de l'educació formal. Si ens endinsem una mica més en les entranyes del concepte, però, ubiquem l'animació teatral com a disciplina a mig camí entre la pedagogia social i la pedagogia teatral. Aquesta es divideix en quatre dimensions que ens permeten canviar l'orientació de la intervenció en funció del grup al qual estigui destinada:

- **Dimensió educativa:** S'utilitza l'animació teatral com a instrument de desenvolupament personal potenciant tot un conjunt de capacitats, habilitats, actituds, normes i valors. El treball es pot fer a nivell individual, col·lectiu o tots alhora.
- **Dimensió social:** Es relaciona principalment amb la necessitat d'establir processos que facilitin la relació entre un grup i el seu entorn i alhora la presa de consciència de les problemàtiques d'aquest.
- **Dimensió cultural:** L'animació teatral com un important motor en la generació de recursos, la potenciació d'un entorn creador i receptor per tal de remarcar la importància i la transcendència que la cultura ha de tenir a la vida comunitària.
- **Dimensió artística:** S'entén com els diversos objectius relacionats estrictament amb la pràctica teatral des de la realització o exhibició de productes escènics fins la creació, consolidació d'aquests.

Font: Creació Pròpia

Així doncs, tenint en compte aquesta diferenciació veiem que l'animació teatral no pren cos únicament com a mètode dins l'àmbit formal sinó que pot utilitzar-se en molts altres camps interrelacionant-se permanentment i amb unes finalitats i uns objectius específics.

3.3.1- L'ANIMACIÓ TEATRAL EN LA DIMENSIÓ EDUCATIVA

Tal i com ens diu Vieites, M. F. (2006) ¹⁰, durant la segona meitat del segle XX hi ha hagut una consolidació del món teatral. Conceptes com la sociologia del teatre, la història del teatre, la semiòtica del teatre, la filosofia del teatre, l'estètica teatral, l'economia de les arts escèniques o la pedagogia teatral han estat desenvolupats i acceptats socialment. Aquest creixement mostra la importància de la relació entre l'animació teatral, la interacció humana i dels fenòmens de representació.

Un dels punts que més m'agradaria destacar és la **pedagogia teatral** definida com la **disciplina** si parlem de docència o la **ciència** si l'ubiquem dins la investigació que, des d'una perspectiva genèrica té com a finalitat l'estudi de les característiques pertinents i diferencials a l'educació teatral. Tenint en compte que aquesta es fonamenta en el comportament emocional i el comportament cultural, ha de tenir present els següents objectius.¹²

Desenvolupament de l'**autonomia**, entesa com a la capacitat de l'estudiant a dirigir els seus propis aprenentatges.

- Desenvolupament de la **comunicació** entesa com a capacitat d'emetre i rebre missatges estètics.
- Desenvolupament del **sentit crític**.
- Desenvolupament de la **creativitat**: donar noves dimensions a la representació artística, associada a diversos llenguatges expressius.

L'animació teatral, en la seva dimensió més formativa és una camp vertaderament ric perquè tot i la seva poca regularització, mostra totes les virtuts i potencialitats de l'educació teatral.

Com a conseqüència del seu procés de desenvolupament, les ensenyances teatrals presenten dues línies formatives clarament diferenciades que segueixen estrictament la

---

¹² Laferrière, G. i Motos, T. (2003) *Palabras para la acción*. Términos de Teatre en la Educación y en la Intervención Sociocultural. Ciudad Real: Ñaque editora. P. 86

definició de les dimensions **educativa** i **artística** respectivament. Per una banda trobem la pràctica educativa que té com a objectiu la formació integral de l'individu i per altra la que està orientada a oferir a l'alumnat una formació específica de caràcter estrictament teatral i amb una dimensió clarament professional. Tot i l'abismal diferència entre els dos conceptes, tenen en comú la possibilitat d'educar **amb, des de, per i en** el teatre.

Els **orígens** de la primera concepció de l'ensenyança teatral, la que més s'ajusta al que estic definint durant totes aquestes pàgines, els trobem a Grècia, Mesopotàmia i a Egipte. Era un temps en què les fronteres entre ritus, festa i representació teatral encara no s'havien determinat; quan la separació entre actors i espectadors, entre artistes i comunitats encara no s'havia realitzat i quan les manifestacions escèniques tenien una clara dimensió educativa, social, cultural i artística amb menor mesura¹³. Més endavant també missioners, exploradors i altres agents de la colonització espanyola també feien celebracions teatrals o ritus amb la finalitat pedagògica específica de l'educació ètica. Veiem, doncs, que ja fa moltes civilitzacions que s'utilitza l'animació teatral com a eina d'intervenció. Actualment i dins el camp formal s'entén l'animació teatral com a teatre per tant es transforma en activitats.

Entrant ara en el punt de confluència entre la dimensió **educativa** i la **social** comencen a aparèixer aspectes més relacionats amb l'animació teatral com a eina de treball per aconseguir objectius relacionats amb la persona i l'entorn.

En uns inicis tribus, clans o ciutats utilitzaven l'expressió dramàtica i l'expressió teatral combinades amb altres tècniques expressives (cant, ball, dansa, música, pantomima...) com a possibilitat de presentar o de tornar a presentar (representació) tot tipus de fets passats o imaginats vinculats, normalment, amb la seva història. ¹⁰

Avui dia, podem extreure aspectes d'aquesta idea més primitiva i transportar-los fins a molts dels treballs que s'estan duent a terme. En ells l'animació teatral s'ha convertit en: ¹⁰

- Un instrument perquè grups i col·lectius agafin la paraula per expressar des de l'escena les seves problemàtiques, interessos, desigs, expectatives... per tant, una **eina d'expressió i comunicació**.
- Un procés de formació i autoformació que té com a objectiu l'adaptació del ser humà al seu medi físic, social i cultural per tant, **un procés de socialització**.

---

¹³ Eliade, M. (1972). *El mito del eterno retorno*. Madrid. Alianza Editorial i Emecé Editores. P. 197

- Formes singulars de trobada permetent crear un **espai transaccional on tot és possible**, inclús la teràpia.

3.3.2- L'ANIMACIÓ TEATRAL EN L'ANIMACIÓ SOCIOCULTURAL

En aquest punt parlaré de la relació que podem trobar entre l'animació teatral i l'animació sociocultural. En el moment en què s'uneixen aquestes dues disciplines estem interactuant amb les tres dimensions explicades anteriorment: **social**, **cultural**, **educativa** i **artística** per tant ens apareixeran, teories, finalitats i objectius relacionats amb cada una d'elles.

Entre el 1970 i el 1977 el Consell de la Cooperació Cultural del Consell d'Europa va desenvolupar el Projecte d'Animació Sociocultural que consistia en la promoció d'aquesta nova disciplina arreu d'Europa. Molts dels programes que es duen a terme es feien a barris i comunitats de diferents països europeus i utilitzaven el teatre com a instrument principal d'intervenció. En vista de les qualitats d'aquest nou mètode es va encarregar a experts i animadors de diferents països que investiguessin aquests programes del nou concepte ASC. Després d'aquest treball Fin Jor, un dels autors de la investigació va establir **l'animació teatral com un dels àmbits i modalitats de l'animació sociocultural**.

Des del moment en què es va fer l'anterior afirmació es va entendre l'expressió dramàtica com un recorregut que va des de l'animació fins al teatre recollint una sèrie de recursos (tècniques d'expressió, activitats artístiques, jocs, exercicis, propostes metodològiques...) útils per desenvolupar processos de l'ASC en un col·lectiu de persones determinat¹⁴. Segons Martinow-Remice (1974:21) "el teatre és un especial medi de l'animació sociocultural com a recurs formatiu i creatiu, medi de conscienciació, motor de desenvolupament grupal..."

Alguns dels aspectes que aquestes dues disciplines es marquen quan es relacionen són:

- Crear marcs per a la convivència i pel treball en grup **potenciant** així **valors** com la tolerància, la cooperació, el pluralisme o la participació.

---

¹⁴ Caride, José Antonio; Vieites, Manuel F. (coord.) (2006) *De la educación social a la animación teatral*. Gijón: Ediciones Trea, S.L. P. 115

- Un instrument de **presa de consciència de les problemàtiques i un factor de transformació social**.
- La **promoció de la participació activa** de la ciutadania a la vida de la comunitat o dels col·lectius marginats, desatesos o en risc d'exclusió social, creant oportunitats de relació, d'entreteniment i de debat.
- Una **proposta d'oci** i entreteniment a diferents col·lectius especialment sensibles a la cultura de masses amb alternatives on **es pot combinar plaer i aprenentatge, creació i recepció** i on es potencia la **relació crítica** o lúdica amb l'entorn social.

En resum, s'utilitza l'animació teatral i tots els àmbits integrats en ella (dansa, cant, pantomima...) com a mitjà d'expressió privilegiat en el qual es desenvolupen una sèrie de virtuts del tot relacionades amb les que es treballen en programes d'animació sociocultural. Aquestes són:

- **Coincidència d'objectius:** Poden variar en funció del col·lectiu en el que es treballi i també depenent del que es vulgui aconseguir però a nivell general podem parlar del desenvolupament de l'expressió, de la comunicació i de la capacitat creativa.
- **Capacitat motivadora:** La dimensió lúdica que està associada a l'expressió teatral la trobem també a la gran majoria de programes d'ASC on el grau de satisfacció de la persona es sobreposa a la realització de l'activitat en si.
- **Dimensió grupal:** Mitjançant el teatre es desenvolupa un intens i continuat treball en grup que genera, alhora, un alt grau de convivència i comunicació grupal. Relacionant-ho amb l'ASC ho podem anomenar com la finalitat socialitzadora i integradora.

3.4- L'EXPRESSIÓ I LA COMUNICACIÓ

En tots els apartats anteriors he estat parlant de l'expressió i la comunicació com un punt clau per poder donar forma a tots els projectes d'animació teatral, d'animació teatral en l'educació i en l'animació sociocultural. Per aquest motiu, crec que és del tot necessari destinar un punt de la conceptualització a aquests dos termes que he estat mencionant.

Tal i com anirem veient en la següent exposició són dos conceptes estretament relacionats per tant la definició d'un moltes vegades es pot utilitzar també per l'altre.

Inicialment, començaré per l'expressió però dins aquest hi apareixerà la definició de la comunicació.

Si partim de la base etimològica del mot expressió sabem que deriva d' " *exprimere* " que textualment significa fer sortir pressionant. El sentit original de l'expressió, però, és el moviment de l'interior cap a l'exterior és a dir, pressió cap a fora.

En funció de la disciplina en la qual ens basem: estètica, àlgebra, psicologia... el significat pot ser totalment diferent. Centrant-me dins la psicologia i més concretament en l'àmbit del desenvolupament personal també apareixen diferents sentits que segons Motos (2003:83) són:

- **Eco del les primeres vibracions de l'organisme:** Tots els sons o vibracions que sentim quan estem en gestació dins el ventre de la mare.
- **Alliberament:** els productes expressius són testimonis de tot els que prové de les nostres reflexions i aquí es fonamenta la funció catàrtica i terapèutica de l'art.
- **Enriquiment del jo:** Actua com a via de desenvolupament i creixement en totes les dimensions fent al subjecte un ser apte per rebre i assumir, per transmetre i projectar-se.
- **Creativitat:** Tots som creatius en tots els llocs i en tots els moments de la vida.
- **Comunicació:** L'expressió agafa tota la seva entitat quan es fa transitiva, social; les activitats comunicatives són fonamentals pel desenvolupament de la capacitat creadora i pels processos de socialització. Aquesta és la raó perquè el binomi expressió comunicació sigui un dels principis en què es fonamenta l'educació actual.

Així doncs, veiem que l'expressió ens acompanya des dels inicis de la formació dins el cos de la mare fins la mort i que durant tot aquest temps es divideix en diverses parts interrelacionades i necessàries.

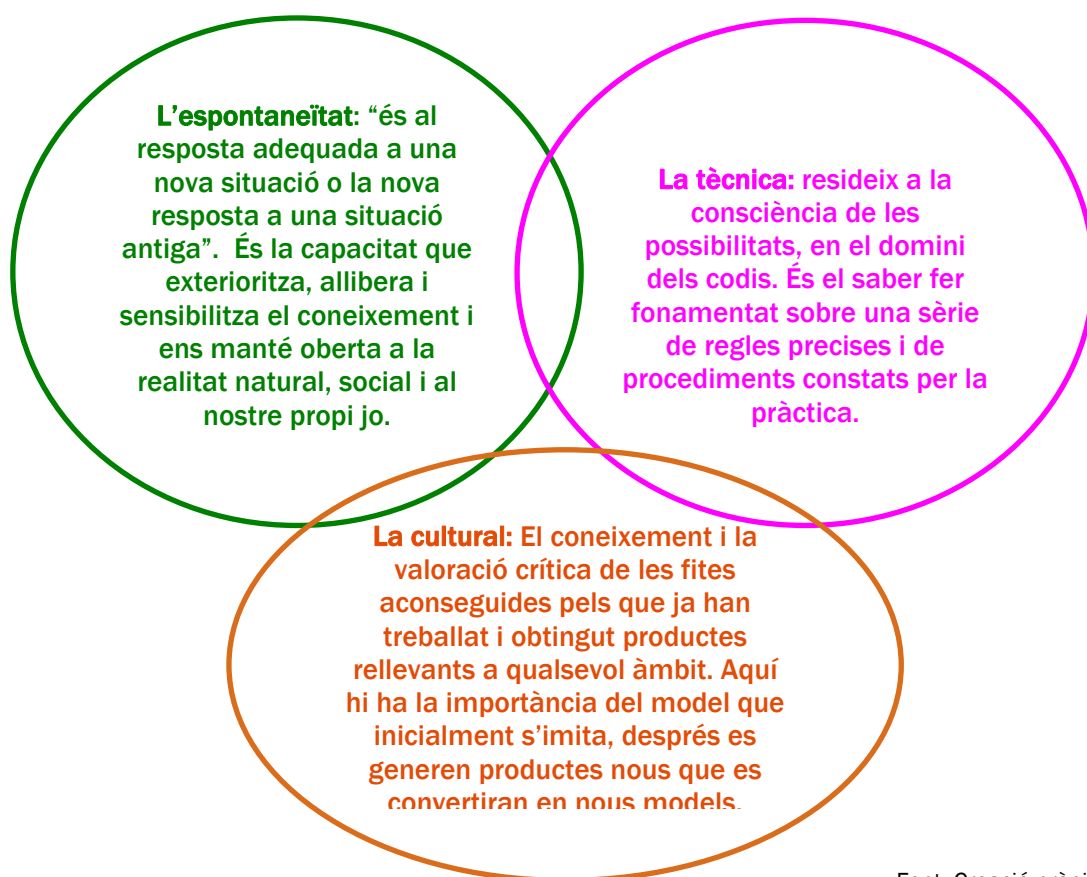
Per altra banda, en la definició anterior hem vist que comunicació és el moment en què l'expressió es comparteix i per tant es trasllada en el món social. Ens torna a esmentar també la importància que tenen les capacitats comunicatives i com actualment són la base de l'educació.

Quan parlem d'expressió com a medi comunicatiu ens basem en el procés de representació expressiva: impressió – expressió – comunicació – reflexió. Aquest ens diu que qualsevol acte expressiu es basa en un moviment de doble direcció: del món exterior

cap a la persona (**impressió**) i de la persona cap al món exterior (**expressió**). Per expressar-nos necessitem impressionar-nos de tot el que ens rodeja i la tranquil·litat, la receptivitat i el pensament personal són alguns dels medis que ens ho faciliten. Un cop havent fet aquests dos passos podem **comunicar**-nos amb altres persones permetent així una possible **reflexió** sobre tot el que ha passat i després tornar a iniciar el cicle.

Si seguim donant més informació sobre l'expressió trobem que l'expressió sorgeix de la dialèctica equilibrada entre creativitat i tècnica, entre espontaneïtat i regla establerta. "L'expressió estarà sempre en equilibri entre l'espontaneïtat i la tècnica artística. Entre l'alliberació del jo i el coneixement dels altres"¹⁵.

Per arribar a aquest equilibri, però, cal tenir en compte les tres dimensions de l'expressivitat:

Font: Creació pròpia

---

¹⁵ Laferrière, G. i Motos, T. (2003) *Palabras para la acción*. Términos de Teatre en la Educación y en la Intervención Sociocultural. Ciudad Real: Ñaque editora. P. 84

Ja per acabar, m'agradaria afegir una metàfora emprada per Laferrière, G. ¹⁴ que mostra molt gràficament totes les parts de les quals està formada l'expressió. Ell ens diu que l'àrea de l'expressió o qualsevol acte d'ensenyament i aprenentatge, és l'espai de les cinc "c": primer s'ha de relacionar amb els sentits (**cos**), després amb els sentiments i les emocions (**cor**) per acabar amb la reflexió, el coneixement i la voluntat (**cervell**) sobre uns continguts culturals (**cultura**) i tot això impregnat en un clima de **creativitat**. Per això metafòricament representem l'expressió amb aquesta fórmula.

$$\text{Expressió: } \left(\frac{\text{cos} + \text{cor} + \text{cervell}}{\text{cultura}} \right) \text{ creativitat}$$

Fins ara hem estat parlant de l'expressió en termes generals però hem de tenir en compte que es pot desenvolupar en diverses disciplines (**expressió oral, corporal, gràfica, plàstica i dramàtica**) i mitjançant diverses parts del nostre cos. Totes elles són importants en el seu grau però per tal de seguir amb la conceptualització que estic fent seguidament faré una breu explicació de l'expressió oral, corporal i dramàtica.

3.4.1- L'expressió oral

L'expressió oral es defineix com els sons, les paraules i els discursos que les persones són capaces d'articular¹⁶. És la més coneguda a la nostra societat perquè es desenvolupa mitjançant la llengua parlada que és el medi de comunicació per excel·lència.

Al contrari que l'expressió corporal, l'expressió oral és menys vistosa i requereix un aprenentatge més lent i continuat. Per tal d'obtenir un bon coneixement, però, cal centrar-nos en un enfocament que contempla tot el recorregut. Aquest va des de l'escolta fins a la presa de la paraula prenent criteri de les funcions de l'adquisició del llenguatge. Les parts necessàries són:

---

¹⁶ Laferrière, G. i Motos, T. (2003) *Palabras para la acción. Términos de Teatre en la Educación y en la Intervención Sociocultural*. Ciudad Real: Ñaque editora. P. 105

- **Escolta:** És el primer pas per després poder parlar. S'inicia en la percepció de tot el que ens envolta permetent així l'activació de tots els processos d'acomodació a les noves estructures i la desinhibició corporal, del ritme i de la música.
- **Comprendre:** En aquest moment es pren consciència de tot el que després produïrem com: l'entonació, les pauses, els ritmes, la funció dels gestos...
- **Produir:** Aquest és l'últim pas i és on es posarà a la pràctica tot el que la ment ha anat adquirint fins al moment.

3.4.2- L'expressió corporal

El llenguatge corporal és el primer sistema de comunicació amb el que conta el ser humà. Des de la formació dins el ventre de la mare però sobretot des del naixement, el diàleg corporal és el primer llenguatge que s'estableix.

Quan un infant acaba de néixer té la sensibilitat de totes les parts del cos molt més desenvolupades que els adults i per això utilitza el seu cos com a mitjà de comunicació. A mesura que anem creixent es van desenvolupant tots els sentits i ja sigui per comoditat o per adaptació a les necessitats que ens envolten la resta prenen més importància que el tacte. Tot i això, el nostre cos mai perdrà aquest mètode expressiu i comunicatiu per tant és necessari estimular el desenvolupament i l'exploració de les possibilitats corporals de cada un i potenciar-les.

Com a definició, l'expressió corporal és una de les formes de representació i comunicació que implica a tot el cos i al moviment. És el llenguatge corporal "no verbal" que utilitza l'element més natural i proper a la persona, el propi cos. Permet connectar amb els processos interns, i després canalitzar les possibilitats expressives cap a un llenguatge gestual i creatiu¹⁷.

A més a més, segons Laferrière i Motos (2003:86) tenim tendència a conservar la memòria de les experiències traumàtiques en el nostre cos. Com a resposta a això, doncs, l'expressió corporal ens permet alliberar determinades tensions o frustracions i substituir-les per les vivències positives i estimulants.

---

¹⁷ Pérez, G.; Shelly, M.C.; Escudén; Blanco, P. (2007) *Expresión y comunicación*. Madrid: Ed.

3.4.3- L'expressió dramàtica

Des del 1936 fins l'actualitat autors com Chancerel, Québec, o Barret han iniciat el treball per definir el concepte d'expressió dramàtica. Actualment s'entén com una disciplina que es fonamenta a la corrent educativa i que pretén col·locar a la persona aquí i ara en situació d'expressió i fer que adquireixi recursos i no coneixements¹⁸.

Segons Houle (1984) l'expressió dramàtica es centra per una part essencialment sobre la situació, el moviment i el joc. Reivindica una pedagogia de la neutralitat, d'allò col·lectiu, indirecte i de la no directivitat. Per altra part, considera allò lúdic com element globalitzador en l'expressió de l'individu, intenta una pràctica concreta privilegiant l'acció a través dels tallers de participació.

3.4.4- L'expressió com a acció educativa

Fins el moment, hem vist la importància i la tipologia d'expressions. Aquesta capacitat, però, no és innata i per tant es necessita fer un bon treball per aconseguir-la. L'escola és un dels àmbits on es comença a desenvolupar aquesta habilitat però tot i això el coneixement que s'obté no és suficient i durant tota la vida s'ha de continuar treballant¹⁹.

La definició que faré seguidament sobre l'expressió com a acció educativa es pot relacionar únicament amb el món de la representació teatral. No obstant, seguint la diferenciació que fa Vieites (2006:51) entre actuació dramàtica i actuació teatral, em baso amb el primer concepte on diu que tots som actors i la vida és l'únic escenari.

La funció de l'expressió com a acció educativa ha de ser la d'ajudar al subjecte a adquirir confiança en si mateix, a ser més autèntic, a enriquir-se interiorment i fer-ho cada vegada més conscients de la seva pròpia capacitat de comunicació.

---

¹⁸ Laferrière, G. i Motos, T. (2003) *Palabras para la acción. Términos de Teatre en la Educación y en la Intervención Sociocultural*. Ciudad Real: Ñaque editora. P. 99

¹⁹ Pérez, G.; Shelly, M.C.; Escudén; Blanco, P. (2007) *Expresión y comunicación*. Madrid: Ed. Altamar. P. 1-6

Per tal d'iniciar a una persona en l'expressió o la representació s'han de treballar diversos àmbits fonamentals que són els que ens permeten iniciar al procés de representació expressiva explicat anteriorment. Els àmbits són:

- **L'observació visual i no visual** (audició, tacte, olfacte...).
- **La relaxació:** Es fa silenci interior i que presenta una pluja de pensaments, records i projectes. La immobilitat juntament amb el silenci i la distensió de tots els músculs permet relaxar-nos, un acta molt necessari per poder fer alguna pausa de la vida.
- **La imaginació:** Una estona d'evasió que ajuda a fer més ampli i complet el món interior de cada un; un camí d'integració al món real i verdader: un exercici de creixement.
- **La imatge corporal.**
- **La situació espai-temporal.**

Per altra banda, si volem que les persones facin ús de les seves qualitats creatives les hem d'acompanyar en el descobriment de totes les seves possibilitats. És important, però que l'animador no faci de protector perquè si la persona se sent massa protegida es tanca i la seva força creadora s'apaga i desapareix.

3.5- Tipologies de teatre

3.5.1- Segons la definició

Un cop haver fet aquesta conceptualització més genèrica de tots els aspectes que puc relacionar amb el taller de teatre socioeducatiu penso que ha arribat el moment de parlar més específicament sobre les tipologies de teatre.

Tal i com he dit, aquesta disciplina existeix des de fa molts anys per tant la seva utilització és bastant extensa. Segons Vieites (2006:73) podem dividir-la en onze tipologies:

1- El teatre acció, teatre-fòrum o teatre interactiu, que consisteix en representar una escena per, a continuació, interaccionar amb l'audiència a través de preguntes i respostes relatives a l'acció i les situacions recreades.

2- **El teatre popular**, com una estratègia d'educació no formal, de creació artística col·lectiva i de promoció cultural per les comunitats.

3- **El teatre de l'oprimit**, entès i practicat com un esforç per transformar el teatre i passar del monòleg dels actors, propi de les representacions tradicionals, al diàleg entre el públic i l'escenari.

4- **El teatre de la conscienciació**. També es pot caracteritzar com teatre compromès, d'intervenció o de resistència. Consisteix en utilitzar el teatre per promoure o estimular la presa de consciència i el compromís davant tot tipus de problemàtiques socials.

5- **El teatre ritual, tradicional i indígena**. Teatre ètnic i multicultural.

6- **El teatre festa**, que prova de ser una alternativa al teatre com a representació.

7- **El teatre social**, que es defineix com la utilització del teatre per treballar amb persones caracteritzades com a marginades.

8- **El teatre esportiu**. Té una metodologia de treball realment emblemàtica: el match d'improvisació. Mitjançant aquest mètode, varis grups compateixen cooperativament utilitzant tècniques d'improvisació, en el moment en què el públic present pren part activa a l'espectacle.

9- **El teatre invisible**, que es caracteritza per adaptar-se a les necessitats o demandes d'una determinada situació fins el punt que l'audiència dubte de si és o no una representació teatral.

10- **El teatre del desenvolupament o per el desenvolupament**. És el que té com a objecte l'assistència social, la reforma o el desenvolupament de comunitats.

11- **El teatre històric**.

3.5.2- Segons els objectius

Després d'aquesta detallada definició de totes les tipologies penso que és necessari tenir en compte els tres grans grups que es poden formar. El mètode de classificació utilitzat es basa amb objectius implícits que porta cada tipologia:

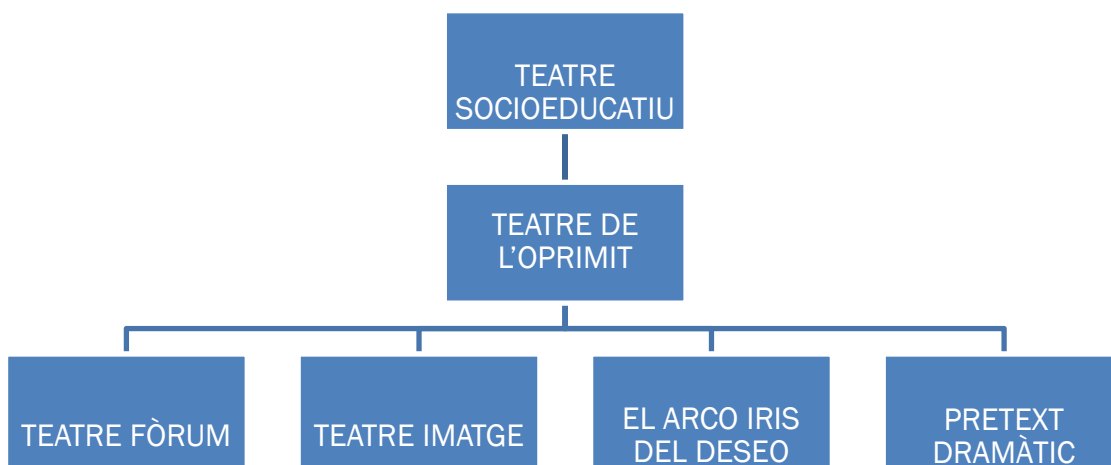
- Partint del **teatre de l'oprimit** com a base d'aquest punt apareixen diverses estratègies dramàtiques, per la creació col·lectiva o per la intervenció en els espais col·lectius. Aquestes són el **teatre social, invisible** o **teatre-fòrum**, que es caracteritzen com una tipologia de **teatre per la conscienciació i el desenvolupament**.

- Tal i com ens ensenya la història, hi ha diverses maneres de concebre allò popular. Aquestes es poden traslladar en el món teatral mitjançant **el teatre popular, social i ritual, tradicional i indígena**.

- El teatre no sempre ha de portar implicats una sèrie de valors sinó que es pot entendre simplement com un espectacle. Les tres tipologies més adients a aquest punt són: **el teatre festa, esportiu i històric**.

El taller de teatre socioeducatiu que presentaré més endavant, està basat amb el primer grup. Mitjançant aquest es fusionen els conceptes de l'animació teatral, l'educació social i l'animació sociocultural entenent el teatre com a *fer i ser de la societat*.

Per aquest motiu, doncs, crec que és necessari aprofundir una mica més en el tema ampliant el marc teòric sobre el tema.

3.6- EL TEATRE SOCIOEDUCATIU

“L’objectiu final del drama a l’educació és el d’ajudar a la persona a entendre’s a si mateixa i el món on viu. A través del drama, els éssers humans poden comprendre conceptes i afrontar problemes o dificultats de la seva vida personal i social.”²⁰

Tal i com indica el seu nom, el teatre socioeducatiu és un recurs pedagògic que utilitza el teatre com a principal eina d’actuació. Per tant, tal i com he anat exposant a la resta del treball, ens trobem davant dos conceptes que segueixen uns objectius bastant similars que els permet dur a terme un bon treball educatiu.

També repetint el que he anat dient anteriorment, destaco que el teatre és un art que està present a la nostra societat des de fa moltes civilitzacions. Les definicions que se n’han fet han anat variant molt durant aquest temps i fins i tot actualment s’entén des de diverses perspectives. Art, cultura o oci són alguns mots que poden definir aquest terme.

Si prenem l’art dramàtic des de la basant educativa, però, entrem plenament dins l’anomenat teatre social, és a dir, el teatre que, o bé tracta temes socials d’interès col·lectiu o bé s’utilitza com a instrument socialitzador i mètode de treball amb col·lectius desfavorits o en risc de marginació social.

Per altra banda, ens trobem davant l’educació entesa com a pedagogia de la sorpresa i la interrogació (Wautelet, 1983). La que ajuda a imaginar i a descobrir, a suggerir camins que portin a les preguntes que permeten que la persona s’obri a la comprensió, a l’explicació i a la justificació (Lief, 1985). Una educació que actua com a guia, suscitant estímuls sense impediments i com a incentiu a trobar les pròpies respostes.

Concretant una mica més aquest concepte d’educació més abstracta, apareix l’educació en valors que sens dubte guia molts dels projectes que es duen a terme des de l’educació social. És la que pretén incidir en la formació de les persones a nivell de conscienciació, reflexió i diàleg, basant-se, fonamentalment, en els principis de respecte a sí mateix, a l’alteritat i al medi ambient.

Partint d’aquests dos termes, doncs, dissenyem un model de formació basat en la barreja de l’art i de la pedagogia, el mestissatge dels artistes i els pedagogs. Una eina educativa que té com a base l’ésser humà, seguint uns objectius tant cognitius, afectius

---

²⁰ Boal, A. (1995). *Teatro del Oprimido*. México: Editorial Nueva Imagen. P. 34

com comportamentals. Un recurs que treballa constantment pel desenvolupament de l'individu i la col·lectivitat intentant aconseguir la presa de consciència del seu entorn, l'adquisició de coneixement, valors i competències per a resoldre els problemes actuals o futurs.

El concepte del teatre socioeducatiu ha aparegut a la nostra societat fa relativament poc temps. Aquest prové del teatre de l'oprimit que va iniciar Augusto Boal durant la dècada dels setanta a Amèrica del Sud. Aquest director brasiler és el primer que utilitza el teatre com a eina d'alliberació de tots els pobles que estan patint situacions d'opressió. Ell i el seu equip realitzen diverses representacions amb l'objectiu de conscienciar, buscar possibles solucions i donar la paraula a totes aquestes persones.

Dins el concepte de teatre de l'oprimit apareixen diverses tècniques que anys després s'han utilitzat com a mètodes també del teatre socioeducatiu i per tant algunes d'elles seran les utilitzades al taller que presentaré a continuació.

3.6.1-TEATRE FÒRUM

El teatre fòrum és una tècnica creada per Augusto Boal, director de teatre brasiler i pare del Teatre de l'Oprimit durant la dècada dels setanta. Concretament va ser durant el 1973 a una campanya d'alfabetització de Perú, realitzada juntament amb Paulo Freire (creador de la pedagogia de l'oprimit) quan es va formalitzar el teatre fòrum sistematitzat posteriorment pel brasiler.

Sota els règims dictatorials d'Amèrica del Sud Boal va crear una tècnica per atorgar la paraula a les classes oprimides i a tots aquells qui són oprimits a l'interior d'aquestes (Lafarriere i Motos 2003:229). Durant tot aquell temps el director va buscar tècniques teatrals on el públic es convertís en el principal protagonista preparant-se també per ser-ho a la seva pròpia vida. Buscava un teatre que actués com una arma d'alliberació amb l'objectiu de desenvolupar als individus de la presa de consciència social i política.

El teatre fòrum, doncs, consisteix en provar, assajar la transformació de la realitat substituint al personatge oprimit dins d'una dialèctica oprimits-opressors a través del joc teatral. El personatge oprimit té, en definitiva i sigui quin sigui el tipus d'opressió que pateixi, la clau per intentar trobar una solució al seu conflicte, o com a mínim, crear un debat extensiu al públic.

Una sessió de teatre de l'oprimit no funciona com una representació convencional sinó que segueix aquests passos:

El mestre de cerimònies fa una petita introducció sobre el que és el teatre fòrum, com es desenvoluparà la sessió i quin és el paper del públic. Seguidament, es representa

l'escena preparada pels actors que té uns 10 o 15 minuts de durada. Aquesta ha de ser portadora de dubtes prenent estimular les reaccions del públic. A més a més, hem de tenir present que els arguments que la componen s'han extret de les inquietuds i problemàtiques del present públic assegurant així una millor implicació.

Després de la primera representació l'animador obre el debat per saber si la gent està o no d'acord amb el que ha passat. Seguidament, es tornarà a representar l'escena però convidant a convertir-se en protagonista algun espectador que no estigui d'acord amb el que s'ha mostrat.

En el moment en què aquesta persona puja a l'escenari no se li permet simplement explicar el que s'hauria de fer sinó que ha de representar la situació permetent així obtenir uns aprenentatges més rics.

L'escena es repeteix tantes vegades com persones del públic vulguin proposar una possible solució permetent així veure algunes de les opcions possibles.

Així doncs, veiem que el teatre fòrum no té com a finalitat donar una solució a una problemàtica sinó que treballa per modificar la realitat. És important que les accions fictícies elaborades en escena puguin ser extrapolades en accions reals i susceptibles a canvi per millorar la realitat opressiva.

“El que proposa la Poètica de l' Oprimit és l' acció mateixa: l' espectador no delega poders en el personatge perquè pensi i actuï enllloc seu; al contrari, ell mateix assumeix el seu paper protagonista, canvia l' acció dramàtica, assaja solucions, debat projectes de canvi - en resum, s' entrena per a l' acció real.”²¹

3.6.2- TEATRE IMATGE

“El domini d'un nou llenguatge dóna a qui el posseeix una nova manera d'aprendre la realitat i de transmetre aquest coneixement a altres”²².

Tal i com ens expliquen Lafarrière, G. i Motos T. (2003:233-236) també durant la dècada dels setanta a Amèrica del Sud Augusto Boal va desenvolupar una altra tècnica

---

²¹ Boal, A. (1995). *Teatro del Oprimido*. México: Editorial Nueva Imagen. P. 30

²² Lafarrière, G. i Motos, T. (2003) *Palabras para la acción. Términos de Teatre en la Educación y en la Intervención Sociocultural*. Ciudad Real: Ñaque editora. P. 233

teatral per l'alliberament anomenada teatre imatge. Molts anys abans altres autors com Stanislavski, Meyerhold o Chancerel ja treballaven amb tècniques molt semblants però va ser en aquest moment quan Boal la va sistematitzar.

En totes les situacions d'opressió s'engendren alguns signes visuals que es tradueixen en imatges i moviments que poden ajudar als participants a conscienciar-se de la realitat. Segons el director, el que s'està fent quan es practica el teatre imatge és permetre l'expressió dels participants mitjançant un nou llenguatge que sorgeix del seu propi cos i que pot ser utilitzat per tots. Igual que el teatre fòrum, aquesta també és una eina d'alliberació on es permet a la persona oprimida aprendre a proposar canvis en la realitat social de la manera més eficaç possible per després aplicar-ho a la vida real.

Una de les grans riqueses del teatre imatge resideix en plantejar que davant d'una mateixa imatge no tots descobrim el mateix. Que el llenguatge visual ens ofereix una manera original i simbòlica de representar sentiments i situacions però que les percepcions poden ser diferents.

Per tal que funcioni, però, és necessari que el grup de participants sigui homogeni i es desenvolupi en funció d'una situació d'opressió comuna en tots ells i que s'hagi decidit unànimement.

Per tal de posar en pràctica tot el que he explicat, una sessió de teatre imatge es desenvolupa de la següent manera:

L'animador convida a un membre del grup (anomenats per l'autor espectadors i espectactrius) a convertir-se en l'escultor. Aquest, ha de construir una imatge real sobre la situació que estan vivint mitjançant els cossos dels altres participants. Aquests han de deixar-se totalment a les mans de l'escultor i sense dir res ni fer cap moviment voluntari s'han de quedar en la posició que se'ls col·loqui. Seguidament, quan tot el conjunt escultòric estigui acabat es dona la senyal perquè comenci el debat on hi participen tant les persones que formen la imatge com les que en aquest moment estan com a espectadors o espectactrius. En aquest moment és quan tothom pot expressar verbalment la seva opinió sobre el que estan veient o fent. Després, cada participant pot modificar parcial o completament les estàtues fins que el conjunt sigui acceptat per tots representant així, la imatge col·lectiva real. En aquesta hi ha d'aparèixer tant els efectes de l'opressió com les causes poder entendre correctament l'origen de la situació.

Un cop arribats en aquest punt, l'escultor inicial proposa una solució ideal al problema mitjançant una altra imatge. El més important, però, és la imatge de transició entre una i altra i per això tots els participants tenen l'opció de proposar la seva imatge de transició que són les que realment són les que permeten la viabilitat del canvi.

3.6.3- EL ARCO IRIS DEL DESEO

Exprimint una mica més les seves primeres idees, Boal desenvolupa aquesta nova tècnica una mica més complexa. S'inicia a partir d'una experiència d'opressió viscuda per a un dels participants. Aquesta s'explica a tots els presents i seguidament uns quants representen una de les escenes més significatives de la història. Després d'això, s'apliquen a aquesta improvisació tècniques d'anàlisi d'emocions, estat d'ànim, desigs... L'objectiu principal és que la persona afectada aconsegueixi veure des de fora el que li va passar per així entendre-ho des de diversos punts de vista i poder sedimentar una mica millor aquella mala experiència.

4- CONTEXTUALITZACIÓ

4.1- CONTEXT SOCIAL

El context social en el qual es treballarà per realitzar aquest taller és molt ampli però alhora també molt específic.

Principalment s'hauria de definir tot el territori gironí com a lloc de residència de qualsevol de les possibles destinatàries del curs. Concretant una mica més i també com a mecanisme per apropar-nos al col·lectiu en concret, es presentaria el curs a centres, serveis o associacions on les usuàries siguin dones amb les característiques idònies per a poder-hi participar.

Cercant quins podien ser els centres escollits he topat principalment amb IRES, l'entitat on he estat fent pràctiques. Dins l'àmbit "d'Accions contra la violència familiar i de gènere", Ires Girona gaudeix de serveis destinats a dones que han viscut situacions de violència de gènere. Aquest són: Casa d'Acollida de Dones Maltractades de les Comarques Gironines (CADM), Pisos amb Suport per a Dones de les Comarques Gironines (Pis Pont Tutelat), Servei Integral d'Atenció a Famílies (SIAF) i Centre d'Intervenció Especialitzada (CIE).

També per altra banda, dins l'Àrea de Polítiques Socials i Cooperació de l'Ajuntament de Girona s'ofereix l'Equip d'Intervenció en Violència de Gènere (EIVG) que és un servei d'atenció a la dona que ha viscut una situació de violència de gènere per part de la seva parella o exparella. L'objectiu principal és ajudar la dona que ha patit maltractaments a recuperar l'autoestima i la seva plena autonomia personal i social.

Ja per finalitzar, a la majoria de Centres Cívics de la ciutat de Girona podem trobar associacions de dones que treballen per la promoció de la dona realitzant diverses activitats. Algunes de les que existeixen actualment són: Associació de dones La Cata (C.C. Pont Major), Associació de dones Rigoberta Menchú (C.C. Onyar), Col·lectiu de dones en l'Església (C.C. Pla de Palau) i Col·lectiu de dones de Sant Narcís (C.C. Sant Narcís).

Així doncs, aquests serien alguns dels centres, serveis o associacions d'on procedirien la gran majoria de les participants del curs de teatre socioeducatiu que s'està presentant.

4.2- Destinatariis

Les destinatàries del taller de teatre socioeducatiu són dones de qualsevol edat, que visquin a la ciutat de Girona o rodalies i que hagin patit una relació de violència de gènere. Aquests són els únics requisits que es demanen però també és cert que tal i com s'ha exposat anteriorment, el més probable és que la majoria de les participants vinguin derivades dels centres, serveis o associacions explicades.

4.3- Necessitats

- Tenen la necessitat de participar d'un espai on elles siguin les protagonistes.
- Els manca poder parlar obertament de situacions viscudes.
- No participen de cap activitat d'oci pel seu propi plaer que les motivi i les activi.
- Necessiten tenir un espai per conèixer gent nova amb qui poder crear la seva pròpia xarxa social.
- Els manca coneixement sobre mètodes per poder expressar el que senten.
- Necessiten tenir més eines per aconseguir una bona expressió i comunicació.

5- PROJECTE D'INTERVENCIÓ

5.1- Descripció

Curs de dos mesos de durada que es planteja, tal i com s'ha pogut anar veient al llarg del treball, com una oferta d'oci alternatiu i formatiu per a dones que han passat per una relació sentimental amb violència de gènere.

En ell s'hi treballarà la problemàtica de la violència de gènere a partir de diverses tècniques teatrals. Expressió corporal, improvisació, teatre fòrum, teatre imatge o dinàmiques de grup seran alguns dels recursos que s'utilitzaran per tal que les participants trobin aquesta nova manera d'expressar pensaments, emocions i vivències. També després d'aquesta descoberta personal, crearem un espai de diàleg, debat o simplement explicació de temes que vulguin compartir amb la resta del grup.

En tot moment, doncs, es fa èmfasis per tal de potenciar les habilitats expressives i comunicatives de les participants. S'entenen aquests dos conceptes com a competències imprescindibles per tal d'aconseguir bones relacions interpersonals i sentimentals i per això es volen donar eines per assolir-les.

Tots els exercicis que es realitzaran són de caire participatiu, actiu i relacional. El diàleg s'hi conforma com un element principal i per això aquest tipus d'activitat educativa pot servir a les usuàries com espai associatiu i creador o reforçador de vincles socials.

5.2- Objectius

La finalitat principal sobre la qual es fonamenta aquest taller és *ajudar a la persona a entendre's a si mateixa i el món on viu*. A partir d'aquí, treballarem en base l'ésser humà i seguirem objectius cognitius, afectius i comportamentals.

Objectius generals:

- 1- Crear vincles afectius entre totes les membres del grup.
- 2- Iniciar-se en el món del teatre.
- 3- Sedimentar millor tots els sentiments i records viscuts.
- 4- Reconèixer sentiments i emocions que els ha generat i els generen experiències viscudes.

- 5- Acceptar, entendre i debatre sobre els diversos punts de vista d'un mateix conflicte.
- 6- Donar eines per obtenir coneixements pràctics sobre l'expressió i la comunicació.
- 7- Sentir-se protagonistes de l'activitat.

Objectius específics:

- 1- Crear vincles afectius entre totes les membres del grup:
  - Conèixer a totes les participants.
  - Potenciar la cohesió de grup.
  - Agafar confiança amb les membres del grup.
  - Crear un clima empàtic.
  - Trencar l'espai vital de cada una.

- 2- Iniciar-se en el món del teatre:
  - Sentir-se còmodes dalt de l'escenari.
  - Gaudir del teatre.

- 3- Sedimentar millor tots els sentiments i records viscuts
  - Poder parlar obertament de tot el que actualment o en temps passats han sentit, viscut o patit.
  - Saber conviure amb el que han viscut.

- 4- Reconèixer sentiments i emocions que els ha generat i els generen experiències viscudes:
  - Saber gestionar els seus propis sentiments.

- 5- Acceptar entendre i debatre sobre els diversos punts de vista d'un mateix conflicte:
  - Atrevir-se a explicar el que elles pensen i creuen a persones amb les quals no hi tenen cap tipus de relació.
  - Respectar opinions diferents a les seves.

- 6- Donar eines per obtenir coneixements pràctics sobre l'expressió i la comunicació:
  - Aprendre noves estratègies de comunicació.
  - Saber utilitzar tots els mètodes comunicatius que ens proporciona el cos humà.
  - Perdre la vergonya a expressar-se davant la resta de participants.

- 7- Sentir-se protagonistes de l'activitat:
- Gaudir de l'activitat.

5.3- Metodologia

Durant aquests dos mesos un educador/a social especialitzat en teatre socioeducatiu serà qui dirigirà les sessions. Aquestes es faran en un local acollidor, tranquil i espaiós i seguiran cada dia una mateixa estructura que es divideix en tres parts: escalfament, exercicis pròpiament teatrals i educatius i tancament de la sessió. Tot i aquesta similitud, tal i com es veurà més endavant en el punt de la programació, el contingut de la sessió és totalment divers.

Les activitats que es realitzaran seran participatives, actives, amb iniciativa i coherents a l'estat físic i psíquic de les destinatàries i alhora, adaptades a les seves demandes i necessitats. També cal dir que els exercicis seran de caire individual i grupal per tal de buscar tant una reflexió personal com un contacte i una empatia amb la resta de participants.

5.4.1- Activitats

Tal i com s'ha anat dient al llarg del treball les activitats que es realitzaran durant les vuit sessions seran bastant variades. Exercicis d'expressió corporal, de confiança, d'improvisació o relaxació són alguns dels que es trobaran explicats al punt 4.6 de programació.

5.4.2- Organització

El nombre d'assistents no és totalment fix però cal marcar un mínim i un màxim per a un millor funcionament del curs. L'interval ideal perquè es puguin realitzar les dinàmiques programades, doncs, es troba entre les 10 i les 20 participants.

5.4.3- Temporalització:

El taller tindrà una temporalitat de dos mesos i durant aquest temps farem una trobada de dues hores i mitja cada setmana.

5.4.4-Recursos

Humans: L'educador/a social, les participants i la companyia de teatre professional

Materials: Tot el necessari per a les sessions especificat en cada activitat.

Funcionals: Sabers sobre el col·lectiu al qual ens dirigim i de teatre socioeducatiu.

Financers: La quantitat necessària tenint en compte tot allò que fa possible el desenvolupament del projecte com: el cost del personal, la difusió, el lloguer de l'espai...

5.4- Avaluació

Per tal que l'avaluació del curs sigui del tot real i ens pugui proporcionar més material valoratiu la dividirem en tres parts:

Avaluació inicial:

Després d'haver presentat el projecte als centres, serveis o associacions escollides, s'esperarà la seva resposta. En el cas que hi hagi alguna dona interessada a participar al taller es duran a terme dues entrevistes paral·leles. Per una banda, es parlarà amb un/a professional que tingui contacte amb aquesta persona i que ens pugui donar informació a tenir en compte alhora de programar el curs o bé durant aquest. Per altra banda, també es realitzarà una entrevista amb la dona en qüestió per tal de tenir el primer contacte i conèixer també les seves motivacions, expectatives...²³

Aquesta última entrevista, es farà igualment amb qualsevol dona que s'apunti al curs per seu propi interès, és a dir, sense derivació de cap entitat.

Avaluació contínua:

La funció principal de realitzar una avaluació contínua és poder controlar l'evolució del curs. Per aquest motiu, es duran a terme diversos tipus d'activitats que respondran a l'autoavaluació de les dones tant a nivell personal, grupal com del curs i la valoració de l'educador també tenint present aquests tres aspectes.

---

²³ Veure preguntes per a les entrevistes de l'avaluació inicial a l'annex 1

En primer lloc, per tal de portar un seguiment acurat de totes les sessions i fer una correcta avaluació de cada una de les activitats, al final de la sessió l'educador/a farà una valoració a nivell grupal i una altra personal de cada una de les participants seguint els ítems establerts a les fitxes d'avaluació²⁴.

Per altra banda, a la tercera i a la sisena sessió es destinarà un temps per fer una assemblea i parlar sobre l'evolució del curs. Aquest serà un espai on elles tindran absolutament tota la paraula per explicar què creuen del taller, què canviarien, què n'esperaven, com l'estan vivint...

Les intervencions seran totalment lliures i l'educador/a actuarà com a moderador i guia de la sessió per tal de treure'n el màxim profit. També serà una funció de l'educador fer un registre dels temes tractats per tal de tenir un document escrit amb totes les demandes. A més a més, aquest serà utilitzat també com a instrument d'avaluació.

Avaluació final:

Com a últim mètode valoratiu, l'últim dia es realitzarà un assemblea molt similar a la de les sessions tres i sis però amb la finalitat d'avaluar a nivell general com ha anat el taller.

Un cop finalitzat el curs l'educador/a elaborarà un document d'avaluació final tenint en compte les entrevistes individuals, les graelles d'avaluació tant individuals com grupals i tots els registres de les assemblees. Serà en aquest on apareixeran les conclusions, els resultats i els aspectes a millorar del taller.

Per altra banda, en els casos que hi estiguin interessats, es farà una devolutiva al centre de procedència de les participants per tal que els professionals tinguin constància del treball realitzat.

5.5- Programació

Tal i com s'ha explicat anteriorment el taller de teatre socioeducatiu té una durada de vuit sessions i serà durant aquest temps que treballarem diversos aspectes.

Cada dia es seguirà la mateixa estructura per tal d'agafar una rutina i que les sessions siguin el més profitoses possibles. Abans d'iniciar el curs, l'educador/a realitzarà la

---

²⁴ Veure graelles d'avaluació de les sessions a l'annex 2

programació però sempre tenint present possibles modificacions després de l'avaluació inicial i/o en funció de les demandes del grup.

Així doncs, seguidament es presenta la programació on es reflexa tot el contingut teòric exposat anteriorment.

SESSIÓ 1:

JUSTIFICACIÓ:

Degut a les diverses procedències de les participants del grup, es destinarà aquesta primera sessió principalment a la coneixença de les dones entre elles i amb l'educador/a. És important aconseguir un bon clima des del primer moment i jugant i fent dinàmiques és un dels millors mètodes per aconseguir-ho.

OBJECTIUS:

- Conèixer la resta de participants.
- Potenciar la cohesió de grup.
- Agafar confiança amb la resta del grup.
- Iniciar-se en el món de les arts escèniques.
- Trencar l'espai vital de cada una.
- Gaudir de l'activitat.
- Perdre la vergonya a expressar-se davant la resta de participants.

CONTINGUTS:

EXERCICIS ESCALFAMENT TEMP: 35 minuts.	EXERCICIS PRÒPIAMENT TEATRALS I EDUCATIUS TEMP: 1 hora i 40 minuts.	TANCAMENT SESSIÓ TEMP: 3 minuts.
--	---	--

1- Presentació del taller.	5- Aplaudiments.	11- Fluid d'energia.
2- Nom // nom + acció.	6- Descoberta dels companys.	
3- La pilota que crema.	7- Intercanvi de mirades.	
4- Afinitats comunes.	8- La màquina.	
	9- L'objecte.	
	10- Improvisació.	

ACTIVITATS:

Activitat 1: Presentació – 20'

Totes les membres del grup i l'educador/a s'asseuran en una rotllana. L'educador/a donarà la benvinguda a les participants fent una breu explicació de com funcionarà el taller...²⁵

Material: No se'n necessita.

Activitat 2: Nom // nom + acció – 5'

Totes posades en cercle (la forma més senzilla i igualitària de col·locar un grup i on tothom es pot veure) i iniciem fent una simple roda de noms. Seguidament, per conèixer més coses de la resta, repetim el nom i fem la pantomima d'una acció que els hi agradi realitzar.

Material: No se'n necessita.

Activitat 3: La pilota que crema – 5'

Mantenim el cercle i ens imaginem que tenim una pilota que ens anem passant. El problema és que la pilota ens crema les mans i per tant ens obliga a llençar-la ràpidament a un altra persona dient el seu nom.

En funció de com reaccioni el grup podem fer variants introduint dues pilotes o augmentant la velocitat per així aconseguir que el joc sigui més dinàmic.

Material: No se'n necessita.

Activitat 4: Afinitats comunes – 5'

Continuem en el cercle que estàvem però ara sortirem de l'anonimat del grup. Un per un entrarem al centre de l'espai i direm alguna cosa que ens agradi (tipus de menjar, grup de música, activitat, color, etc.) Qui coincideixi amb l'enunciat fa pinya al centre amb la

---

²⁵ Veure punts per a l'explicació del curs a l'annex 3

primera persona i comprovem qui comparteix l'afinitat i qui no. Desfem la pinya, tornem al cercle i així successivament fins que tothom hagi sortit com a mínim un cop

Material: No se'n necessita.

Activitat 5: Aplaudiments – 5'

Continuem en cercle i altre cop individualment entrarem al centre de l'espai. Aquest cop, però, direm una petita frase molt senzilla i sense cap tipus d'importància (ex. Avui porto un jersei blau) i la resta del grup aplaudirà incondicionalment de manera entusiasta com si es tractés de la frase més lúcida, intel·ligent i fantàstica que hagués sentit mai. Es repetirà la mateixa acció successivament fins que tothom hagi estat aplaudit.

Material: No se'n necessita.

Activitat 6: Descoberta dels companys – 10'

Continuem en cercle però aquest cop ens col·loquem mirant l'espatlla del de davant: Tanquem els ulls i l'educador/a anirà dient les parts del cos que hem de descobrir de la persona que tenim al davant. (el cabell, les orelles, les galtes, el nas, els pòmuls i les espatlles) Seguidament, l'educador ens barrejarà a tots i mitjançant el tacte haurem de buscar de la persona que teníem al davant fins a refer el cercle original.

Material: No se'n necessita.

Activitat 7: Intercanvi de mirades – 15'

Els participants es mouen per la sala mentre sona una música tranquil·la i suau de fons. Quan es creuin entre ells, primer s'han d'aturar i han d'estar uns segons l'una davant de l'altra sense mirar-se als ulls. Seguidament, quan l'educador/a ho comuniqui continuaran caminant i a la que es creuin han d'aturar-se també uns segons i mirar-se als ulls. Així, anar seguint fent això però cada vegada augmentant el temps d'aguantar la mirada fins arribar al punt que s'hagin d'estar mirant durant uns 2 o 3 minuts. Cal dir que és precís que durant tot el temps que duri l'activitat no es pot fer res més que escoltar i deixar-se portar per la música sense dir-se res entre elles.

Material: Cd's i l'aparell reproductor.

Activitat 8: La màquina – 10'

Retornem al cercle inicial i en aquest cas tornarem a sortir un per un al centre de l'espai. L'objectiu final és crear una única màquina amb sons i gestos provenint del cos humà de les diverses participants. D'una en una anirem entrant fent el soroll i el gest que vulguem però adaptant-nos als de les persones que ja estiguin al mig. Finalment, apareixerà una

màquina humana del tot cohesionada que s'ha de desfer en l'ordre invers en què s'ha creat.

Material: No se'n necessita.

Activitat 9: L'objecte – 15'

Per última vegada refem la rotllana i aleshores, l'educador/a presenta diversos objectes (primer un barret, després una forquilla i finalment un llibre). A partir d'ells els usuaris han de buscar diferents significats/utilitats a cadascun dels objectes i representar-ho fins que ja no se'ls acudeixi res més entorn a l'objecte.

Material: Un barret, una forquilla i un llibre.

Activitat 10: Improvisació – 50'

Com a última activitat entrarem una mica més en el món del teatre. Ens dividirem en grups (la quantitat serà en funció del nombre de participants), triaran un objecte i una utilitat de les que s'ha dit a l'exercici anterior i prepararan una improvisació on hi surti l'objecte. Seguidament, la representaran davant la resta de companyes.

Material: Un barret, una forquilla i un llibre.

Activitat 11: Fluid d'energia – 3'

Per acabar la sessió, realitzarem cada dia la mateixa dinàmica que consisteix en posar-nos en cercle agafats de la mans i seguidament entrar tots cap al centre caminant molt a poc a poc i fent un soroll molt fluix amb la boca. Mica en mica augmentar la velocitat fins a córrer i cridar.

Material: No se'n necessita.

METODOLOGIA:

Totes les activitats realitzades durant aquesta sessió són de caire grupal per tal de propiciar la coneixença entre les diverses participants i potenciar la confiança i la cohesió del grup. Per una banda es desenvoluparan exercicis on participa tot el grup per igual i per l'altre n'hi haurà alguns on ens dividirem en subgrups per tal d'aprofundir més en les relacions.

MATERIAL:

Un barret, una forquilla, un llibre, Cd's i un aparell reproductor

AVALUACIÓ:

Els indicadors verificables i els mitjans de verificació de les activitats es duran a terme tal i com està especificat al punt 5.5 del projecte.

SESSIÓ 2:

JUSTIFICACIÓ:

Les activitats que es duran a terme durant aquesta segona sessió van estretament lligades amb la primera ja que el que es pretén és aprofundir en els aspectes anteriorment treballats afegint també algun concepte ja més destinat a l'aprenentatge de mètodes d'expressió i comunicació oral.

OBJECTIUS:

- Potenciar la cohesió de grup.
- Agafar confiança amb la resta del grup.
- Sentir-se còmodes dalt de l'escenari.
- Iniciar-se en el món de les arts escèniques.
- Saber utilitzar tots els mètodes comunicatius que ens proporciona el cos humà.
- Perdre la vergonya a expressar-se davant la resta de participants.
- Gaudir de l'activitat.

CONTINGUTS:

EXERCICIS ESCALFAMENT TEMP: 30 minuts.	EXERCICIS PRÒPIAMENT TEATRALS I EDUCATIUS TEMP: 1 hora i 50 minuts.	TANCAMENT SESSIÓ TEMP: 3 minuts.
1- El mocador. 2- El triangle. 3- Imitar els caminars.	4- La frase. 5- La porteria. 6- Ens posem en el paper de...	7- Fluid d'energia.

ACTIVITATS:

Activitat 1: El mocador - 10'

Les normes són molt similars a les del joc del mocador popular. Ens col·loquem ens dos grups i cada membre es posa un número. Seguidament, una persona es posa al mig dels dos grups i diu un número. La persona que té aquest número ha de córrer fins al centre per intentar emportar-se el mocador però no ho podrà fer fins que hagi dit el nom de la contrincant.

Material: Un mocador.

Activitat 2: El triangle - 10'

Surten tres voluntaris al centre de la sala i es col·loquen en dues files diferents (dos davant i l'altre entre els dos però darrere seu) El que està a la part de més al fons ha de un moviment amb un so i seguidament els altres dos han de imaginar què és el que pot haver fer i reproduir-ho. L'exercici es va fent fins que tothom ha passat per les dues posicions.

Material: No se'n necessita.

Activitat 3: Imitar els caminars - 10'

Ens dividim en files d'unes 4 o 5 persones. La que està davant camina en línia recta fins l'altra punta de la sala i la resta, successivament, fan el mateix recorregut imitant la manera de caminar de la primera però cada vegada més exagerada. D'aquesta manera, comencem a prendre consciència del nostre cos i a riure de nosaltres mateixos.

Material: No se'n necessita.

Activitat 4: La frase - 15'

Ens col·loquem tots en cercle i una persona del grup surt al mig i diu una frase. Seguidament, totes les participants han de passar pel centre dient la mateixa frase però amb una emoció i una entonació diferent. Es repeteix l'exercici amb unes quantes frases.

Material: No se'n necessita.

Activitat 5: La porteria - 20'

Aquest exercici té format de jam, o sigui que la gent entra quan troba la inspiració i sense un ordre preestablert. Una persona se situa al centre de l'espai i seguidament hi entra una altra persona i fa una proposta d'una possible escena. Aquesta dura una estona (no gaire perquè l'exercici ha de ser dinàmic) i després la persona que ja hi era s'uneix al grup, la que ha entrat es queda i surt una altra participant fent una proposta diferent.

Material: No se'n necessita.

Activitat 6: Ens posem en el paper de... – 1h 15'

Ens dividirem en grups de 4 o 5 persones i a cada un se'ls hi donarà una història que elles puguin reconèixer de la seva vida quotidiana. A cada membre del grup se l'hi assignarà un personatge partícep de la història i es representaran.

Seguidament farem un debat sobre cada història, els posicionaments dels personatges, la relació amb la seva vida diària...²⁶

Material: Històries i personatges.

Activitat 7: Fluid d'energia – 3'

Idem sessió 1

Material: No se'n necessita.

METODOLOGIA:

Durant aquesta sessió es continuarà també utilitzant activitats grupals tant a nivell general com en subgrups. Es pretén continuar potenciant els aspectes de la sessió anterior per tant la metodologia es repetirà. S'intentarà, però, que els subgrups siguin formats per persones diferents a les del dia anterior.

MATERIAL:

Un mocador, històries i personatges

AVALUACIÓ:

Els indicadors verificables i els mitjans de verificació de les activitats es duran a terme tal i com està especificat al punt 5.5 del projecte.

SESSIÓ 3:

JUSTIFICACIÓ:

Durant aquesta sessió es destinarà un temps a fer l'assemblea d'avaluació contínua on es parlarà sobre com està evolucionant el curs, què es pot modificar... En la programació s'hi

---

²⁶ Veure el material necessari per a realitzar l'activitat a l'annex 4

ha destinat uns 20 minuts però aquest temps pot ser modificable en funció del que les participants demanin.

Seguidament es continuarà amb la dinàmica usual fent èmfasis a la comunicació no verbal per tant, realitzant exercicis d'expressió corporal.

OBJECTIUS:

- Potenciar la cohesió de grup.
- Trencar l'espai vital de cada una.
- Sentir-se còmodes dalt de l'escenari.
- Aprendre noves estratègies de comunicació.
- Saber utilitzar tots els mètodes comunicatius que ens proporciona el cos humà.
- Perdre la vergonya a expressar-se davant la resta de participants.
- Gaudir de l'activitat.

CONTINGUTS:

EXERCICIS ESCALFAMENT TEMP: 1 hora i 10 minuts.	EXERCICIS PRÒPIAMENT TEATRALS I EDUCATIUS TEMP: 1 hora i 10 minuts.	TANCAMENT SESSIÓ TEMP: 3 minuts.
1- Assemblea d'avaluació. 2- El cementiri. 3- Frisos romans. 4- Joc de l'acumulació. 5- La paraula clau. 6- La gran fuga.	7- La història col·lectiva. 8- L'eco de mim.	9- Fluid d'energia.

ACTIVITATS:

Activitat 1: Assemblea d'avaluació – 20'

Aquest serà el moment en què tot el grup podrà donar la seva opinió sobre com està funcionant el curs. Es tindrà molt en compte el que diguin per tal de modificar certs aspectes a la resta del programa i per tal de tenir un registre l'educador prendrà notes dels temes que es tractin.

De manera indirecte, és una forma de posar a la pràctica el que s'està treballant sobre l'expressió per això es procurarà que hi hagi una altra participació per part de totes.

Material: Fulls i bolígrafs.

Activitat 2: El cementiri – 10’

L’espai on es realitzarà el joc és com un rectangle dividit en dues parts iguals. A més, al final de cada camp es fa una altra partió que anomenarem cementiri i que serà propietat de l’equip contrari al consecutiu a aquell camp. Les participants es divideixen en dos grups que es col·loquen un a cada camp i una de les membres dels dos equips ocupa l’espai del cementiri per poder rebre les pilotes. L’objectiu final és matar a tots els membres de cada grup i per fer-ho cal tocar-los a alguna part del cos amb una pilota. Un cop t’han tocat has d’anar fins al cementiri corresponent a cada grup des d’on pots intentar salvar-te matant a una persona de l’equip contrari.

Material: Una pilota.

Activitat 3: Frisos romans – 15’

Tot el grup balla per l’espai i quan la música para tothom queda congelat en la posició en què està. Cada participant té un número assignat i a mesura que l’educador/a els va dient es van incorporant progressivament al fris romà (estàtues en relleu en una paret) de manera que passem d’una imatge congelada a una altra.

Es fan unes quantes imatges lliures i després es donen temes de referència com accident, festa d’aniversari, dinar familiar...

Material: Cd’s i aparell reproductor.

Activitat 4: Joc de l’acumulació – 5’

Ens posem tot el grup dret en cercle i una de les participants realitza un moviment molt simple. Seguidament la persona de la seva dreta executa el mateix moviment però n’hi afegeix un altre. La següent persona ha de repetir els dos moviments i afegir-ne un tercer i es segueix així successivament fins que es completi tota la volta.

Material: No se’n necessita.

Activitat 5: La paraula clau – 10’

Totes les participants es distribueixen per la sala. L’educador serà el que guiarà l’activitat dient una sèrie de paraules. Cada vegada que les participants en sentin una han de realitzar una acció. Aquesta es deixa de fer en el moment en què l’educador menciona una altra paraula.

Les paraules poden ser: rellotge, gos, diari, dia, autobús, dormir, diners, fills...

Material: No se’n necessita.

Activitat 6: La gran fuga – 10’

A mesura que les participants es van distribuint per la sala l’educador els explica que es troben en un camp de concentració i que el seu principal objectiu és fugir d’allà. Per aconseguir-ho hauran de realitzar una sèrie d’accions que no coneixeran fins el mateix moment. Les accions en qüestió poden ser molt diverses (córrer, reptar, saltar, passar precipicis, etc.) i les participants les hauran d’anar representant amb mímica i sense moure’s del lloc.

Material: No se’n necessita.

Activitat 7: La història col·lectiva – 30’

Es forma un gran cercle amb totes les participants i una d’elles comença explicant una història. Seguidament, alguns voluntaris surten al mig per representar el que s’està explicant seguint les consignes de la narradora. Aquesta en qualsevol moment pot ser reemplaçada per qualsevol altra membre del grup igual que les voluntàries que també poden retornar al cercle quan vulguin. En el mateix moment que s’asseuen, però, algú més ha de sortir per fer la representació.

Material: No se’n necessita.

Activitat 8: L’eco de mim – 40’

Per començar, 4 o 5 membres del grup surten fora la sala. Seguidament s’explica als que han quedat dins que han de decidir una història entre totes que hauran de representar mitjançant la mímica. Un cop està feta es fa entrar una de les persones de fora, se li representa l’escena. En funció del que ha entès ha d’afegir-se a l’escena representant alguna acció. Després van entrant la resta de persones d’una en una i es segueix la mateixa dinàmica. Un cop ha finalitzat cada una de les 5 persones s’inicia un debat exposant el que han entès les 5 persones que han anat entrant, què han representat i què era realment. A partir d’aquí també es parlarà sobre el que passa quan no arribar bé el missatge entre emissor i receptor, els conflictes comunicatius...

Material: No se’n necessita.

Activitat 9: Fluid d’energia – 3’

Idem sessió 1

Material: No se’n necessita.

METODOLOGIA:

Igual que a totes, durant aquesta sessió es realitzaran les activitats juntament amb tot el grup però es potenciarà l'autoconeixement personal. En algunes de les activitats es pretén que cada participant experimenti les possibilitats del seu cos com a mitjà comunicatiu.

MATERIAL:

Cd's, aparell reproductor, una pilota, fulls i bolígrafs.

AVALUACIÓ:

Els indicadors verificables i els mitjans de verificació de les activitats es duran a terme tal i com està especificat al punt 5.5 del projecte.

SESSIÓ 4:

JUSTIFICACIÓ:

En aquest moment se suposa que les participants ja han pogut experimentar situacions utilitzant la comunicació no verbal per tant entrarem plenament en el teatre imatge. Mitjançant l'expressió oral aquest ens permetrà començar a parlar sobre les situacions de violència de gènere viscudes.

OBJECTIUS:

- Reconèixer sentiments i emocions que els ha generat i els generen les experiències viscudes.
- Desenvolupar empatia amb les altres membres del grup.
- Representar amb imatges conflictives viscudes.
- Parlar obertament de tot el que actualment o en temps passats han sentit, viscut, o patit.
- Identificar des de l'exterior els seus desitjos en el moment en què patien agressions i poder-ho representar.
- Adonar-se de totes les possibles solucions en una mateixa situació.
- Acceptar, entendre i debatre sobre els diversos punts de vista d'un mateix conflicte.
- Gaudir de l'activitat.

CONTINGUTS:

EXERCICIS ESCALFAMENT TEMP: 45 minuts.	EXERCICIS PRÒPIAMENT TEATRALS I EDUCATIUS TEMP: 1 hora i 10 minuts.	TANCAMENT SESSIÓ TEMP: 33 minuts.
1- Trobades. 2- Contacte amb el terra. 3- Imatges consecutives polisèmiques.	4- Sèrie "Muriel" // Concepte vs imatges individuals. 5- Escenes plàstiques.	6- Relaxació. 7- Fluid d'energia.

ACTIVITATS:

Activitat 1: Trobades – 15'

Els assistents caminaran per la sala cadascú en la direcció que vulgui. Quan es trobin hauran de reaccionar de la manera que l'educador indiqui (estan tristos, contents, fa temps que no es veuen, no es coneixen de res...).

Material: No se'n necessita.

Activitat 2: Contacte amb el terra – 15'

Totes les membres del grup es divideixen en parelles. La persona A es mou per la diagonal que es forma a l'espai amb el contacte de la mà de B a l'esquena i al ritme de la música. Cada parella fa el recorregut i després es canvien de posició.

Un cop ho ha fet tothom es repeteix l'exercici amb trios.

Material: Cd's de música i reproductor.

Activitat 3: Imatges consecutives polisèmiques – 15'

Aquest exercici també té format de jam però en aquest cas entra una persona a l'espai central i proposa una imatge inicial, s'hi afegeix una segona persona que mira de complementar la imatge inicial. Es deixa respirar la imatge i llavors surt la persona que ha entrat en primer lloc, la segona es queda exactament igual i estàtica sense variar res. Entra una tercera persona i complementa la imatge que ha quedat, de manera que segurament donarà una nova significació a la forma que ja hi havia, i així consecutivament.

Material: No se'n necessita.

Activitat 4: Sèrie “Muriel” // Concepte vs imatges individuals –35’

El grup es col·loca d’esquena al centre del cercle que forma i l’educador/a diu un concepte com per exemple “masculí”. Seguidament, les participants es giren individualment cap a l’interior del cercle formant la imatge estàtica del que interpreten del concepte. Tothom s’observa i es creen grups d’estàtues per afinitat i similitud de posicions.

Després, s’analitza grup per grup el que veiem de manera objectiva (posició i relació de les diferents parts del cos) i el que interpretem de les imatges (intencions i actituds que els hi adjudiquem/projectem). Debatem sobre tot el que hem vist comentant també les diferències i/o coincidències entre les estàtues individuals.

El procés torna a començar però ara amb el concepte antagònic al que s’ha dit anteriorment (en aquest cas femení). Seguidament, es demana a tots els grups per separat que facin la transició en càmera lenta de la posició “masculí” a la posició “femení” i viceversa i s’afegeix una paraula o una frase a cada estàtua.

S’anirà repetint l’exercici amb diferents conceptes relacionats amb la problemàtica de la violència de gènere fins que l’educador/a cregui que s’ha extret prou informació per poder realitzar un debat sobre el perquè de la posició que ha adoptat cada una, en quines creences s’han basat, què han sentit...

Material: No se’n necessita.

Activitat 5: Escenes plàstiques – 35’

Seguint també amb el tema de violència de gènere, realitzarem un exercici en grups de 4 o 5 persones.

En primer lloc cada grup escollirà una situació-conflicte relacionada amb el tema anunciat (pot ser real o imaginària) que representaran de manera plàstica amb una imatge. Seguidament, es buscarà una segona escena on es representi la transició cap a una possible solució i finalment la imatge ideal en la qual el conflicte s’ha resolt i s’ha trobat una proposta de solució a la situació d’opressió.

Per finalitzar, igual que l’exercici anterior, parlarem de com s’ha desenvolupat l’exercici, quines situacions han escollit i perquè...

Material: No se’n necessita.

Activitat 6: Relaxació – 30’

Totes les participants es situaran estirades al terra en una posició còmode, posarem música relaxant i quan estiguin concentrats l’educador/a iniciarà una història que les participants s’han d’anar imaginant fins a endinsar-s’hi tant que el cos els hi quedi totalment relaxat.²⁷

---

²⁷ Veure material necessari per a l’activitat a l’annex 5

Material: Cd's de música i reproductor.

Activitat 4: Fluid d'energia – 3'

Idem sessió 1

Material: No se'n necessita.

METODOLOGIA:

Durant aquesta sessió es realitzaran bàsicament exercicis amb tot el grup. El més important, però, és que en molts moments han de relacionar la seva acció amb situacions passades i vivències personals. Així doncs, es fusiona un treball individual i personal de reflexió amb el grupal. A més a més, es realitzaran dos debats on tothom podrà expressar el que ha sentit, si ha estat difícil, si s'ha sentit incòmode... és a dir, altre cop posar a la pràctica l'expressió i comunicació oral.

MATERIAL:

Cd's de música i reproductor.

AVALUACIÓ:

Els indicadors verificables i els mitjans de verificació de les activitats es duran a terme tal i com està especificat al punt 5.5 del projecte.

SESSIÓ 5:

JUSTIFICACIÓ:

Durant aquesta sessió i seguint els temes que van sorgir a la sessió passada utilitzarem una altra tècnica del teatre de l'oprimit. Aquest cop serà el teatre fòrum el que ens ajudarà a assolir el objectius establerts i poder visualitzar algunes escenes de la seva vida. A més a més, utilitzar aquest tècnica en una sessió on només hi participa el grup ja cohesionat ens anirà bé per agafar experiència per a l'última sessió.

OBJECTIUS:

- Parlar obertament de tot el que actualment o en temps passats han sentit, viscut, o patit.
- Aprendre noves estratègies de comunicació

- Crear un clima empàtic.
- Saber conviure amb el que han viscut.
- Saber gestionar els seus propis sentiments.
- Saber utilitzar tots els mètodes comunicatius que ens proporciona el cos humà.
- Perdre la vergonya a expressar-se davant la resta de participants.
- Gaudir de l'activitat.

CONTINGUTS:

EXERCICIS ESCALFAMENT TEMP: 25 minuts.	EXERCICIS PRÒPIAMENT TEATRALS I EDUCATIUS TEMP: 2 hores.	TANCAMENT SESSIÓ TEMP: 3 minuts.
1- Zip – Zap – Boing. 2- Segueix el dit.	3- Escenes.	4- Fluid d'energies.

ACTIVITATS:

Activitat 1: Zip – Zap – Boing – 5'

Ens col·loquem tots en cercle i mitjançant unes contrasenyes ens passarem l'energia. El zip consisteix en picar les mans en la direcció cap on la vols passar, per fer el zap fas el mateix gest però dient el nom de la persona a qui li vols passar i per fer el boing has de saltar i l'energia que t'han passat retorna altra cop d'allà on ha vingut.

Material: No se'n necessita.

Activitat 2: Segueix el dit – 20'

Ens posem en parelles i seguint el ritme de la música la persona A segueix amb el nas el dit de la persona B. Aquesta s'ha de moure a consciència sabent que se l'ha de seguir. És important, però, aprofitar tots els recursos que ens dóna el cos i l'espai on estem (per terra, voltes, ajupits...)

Seguint la mateixa dinàmica es canvia la persona A per la B i després es torna a fer però amb grups de tres, quatre i cinc utilitzant cada vegada una extremitat més.

Material: Cd's de música i reproductor.

Activitat 3: Escenes – 2h

Reprenem les imatges que vam està treballant la setmana anterior i a partir d'aquestes, amb els mateixos grups, desenvolupem improvisacions.

Aquestes es representaran davant la resta del grup aplicant tècniques del teatre fòrum. Així doncs, un cop exposades aquestes escenes, els espect-actors opinaran, debatran i proposaran modificacions al conflicte existent. L'escena s'anirà repetint amb les noves aportacions podent-hi participar també com a actrius. També, per generar més informació sobre la situació dramàtica que s'està treballant, jugar una mica més fent teatre i descobrir els motius, emocions i matissos dels personatges es duran a terme diversos exercicis:

Para i pensa: en un moment determinat de l'acció, els personatges es congelen fent una imatge i diuen en veu alta el seu monòleg interior, o sigui, el que estan pensant en aquell moment de l'acció. El públic pot fer la ronda dels personatges per escoltar el que diuen. Després es posa en comú.

La cadira calenta: un o varis personatges seuen, la resta de participants els formulen una sèrie de preguntes al voltant de l'acció que protagonitzen i sempre contesten mantenint el personatge.

Analítica de motivacions: s'identifiquen les diferents motivacions que els personatges representen, s'analitzen i se n'aïllen els components de la manera següent:

- la voluntat, allò que el personatge vol o desitja (l'objectiu)
- la noluntat, allò que no permet al personatge aconseguir el que vol o desitja (l'obstacle)
- la dominant, la suma d'ambdós components (les forces oposades que creen tensió en un personatge)

Analítica d'emocions: el funcionament és similar a la tècnica anterior. S'aïllen les emocions i es proposa als personatges que actuïn 100% amb una sola emoció que els identifica. Es pot jugar també amb les variants de fer que els personatges actuïn segons una emoció individual o que ho facin tots plegats fent servir la mateixa emoció.

Analítica d'estil: es proposa als personatges que actuïn 100% segons un mateix estil o gènere. Per exemple melodrama - "culebrón", tragèdia, comèdia, musical, western, terror, opera etc.

Material: No se'n necessita.

Activitat 4: Fluid d'energia – 3'

Idem sessió 1

Material: No se'n necessita.

METODOLOGIA:

Aquesta sessió és com la continuació de la passada per tant la metodologia emprada és la mateixa. Es treballa grupalment però sempre proporcionant un espai de reflexió i autoconeixement individual.

MATERIAL:

Cd's de música i reproductor.

AVALUACIÓ:

Els indicadors verificables i els mitjans de verificació de les activitats es duran a terme tal i com està especificat al punt 5.5 del projecte.

SESSIÓ 6:

JUSTIFICACIÓ:

Igual que a la sessió 3, durant el dia d'avui, es destinarà un temps a fer l'assemblea d'avaluació on es parlarà sobre com està evolucionant el curs, què es pot modificar... En la programació s'hi ha destinat uns 20 minuts però aquest temps pot ser modificable en funció del que les participants demanin.

Per diversos motius, la sessió és una mica diferent a les que s'han fet fins ara. En primer lloc, s'iniciarà fent un seguit d'exercicis corporals de confiança ja que arribats a aquest punt del taller s'han de poder fer sense cap problema. Seguidament, es dividiran per grups i se'ls donarà un conte que tracti temes socials a cada una. Mitjançant aquest hauran de preparar alguna activitat per la resta del grup potenciant així la seva imaginació i creativitat.

OBJECTIUS:

- Agafar més confiança amb el grup.

- Trencar l'espai vital de cada una mitjançant el contacte físic.
- Desenvolupar empatia amb el grup.
- Participar activament de les dinàmiques tant en la preparació com en el desenvolupament.
- Pensar possibles aspectes a treballar mitjançant un conte.

CONTINGUTS:

EXERCICIS ESCALFAMENT TEMP: 55 minuts.	EXERCICIS PRÒPIAMENT TEATRALS I EDUCATIUS TEMP: 1 hora i 10 minuts.	TANCAMENT SESSIÓ TEMP: 23 minuts.
1- Assemblea d'avaluació. 2- La ràdio. 3- El pèndol. 4- Corregudes. 5- Deixar-se caure.	6- Els contes.	7- Caminants per la platja. 8- Fluid d'energies.

ACTIVITATS:

Activitat 1: Assemblea d'avaluació – 20'

Aquest serà el moment en què tot el grup podrà donar la seva opinió sobre com està funcionant el curs. Es tindrà molt en compte el que diguin per tal de modificar certs aspectes a la resta del programa i per tal de tenir un registre l'educador prendrà notes dels temes que es tractin.

De manera indirecte, és una forma de posar a la pràctica el que s'està treballant sobre l'expressió per això es procurarà que hi hagi una altra participació per part de totes.

Material: Fulls i bolígrafs.

Activitat 3: El pèndol – 15'

Ens dividim en grups de 5 o 6 persones i ens col·loquem en cercles. Una de les membres del grup es posa al mig, tanca els ulls i deixa caure el seu cos com un pèndol (endavant, endarrere i cap als costats sense moure els peus de terra). La resta del grup l'ha d'acompanyar en tots els moviments aconseguint que la del mig agafi plena confiança amb els seus companys.

Es repeteix l'exercici tantes vegades com persones es vulguin col·locar al mig.

Material: No se'n necessita.

Activitat 4: Corregudes – 10’

Es posen totes les participants menys una en un extrem de la sala. L'altra es situa just a l'altra banda, tanca els ulls, córrer en la direcció on estan la resta del grup i no pot parar fins que les altres la parin.

L'exercici es repeteix fins que tothom que vulgui ho hagi provat.

Material: No se'n necessita.

Activitat 5: Deixar-se caure – 10’

Una de les membres del grup puja damunt una taula i es deixa caure d'esquenes damunt vuit de les seves companyes que estaran col·locades en dues files de quatre, davant per davant, amb els braços estirats i agafant l'avantbraç de la persona del davant.

Es repeteix l'exercici tantes vegades com persones vulguin saltar.

Material: No se'n necessita.

Activitat 6: Els contes – 1h 10’

Ens dividirem en tres grups i es donarà un conte a cada grup que tracti de temes socials. Seguidament cada grup parlarà sobre el que explica, com ho diu, què creuen elles... Després cada grup haurà de pensar una dinàmica per treballar algun aspecte que els hi hagi cridat l'atenció. Un cop els grups ho hagin pensat s'exposaran els exercicis i el grup contrari els durà a terme.

Material: Contes²⁸ i material per a les dinàmiques.

Activitat 7: Caminant per la platja – 20’

Es posa una música tranquil·la i relaxant. L'educador/a anirà dient el què s'ha de fer i les participants, amb absolut silenci, escoltaran la història i aniran fent el que se'ls hi demana²⁹.

Material: Cd's de música i aparell reproductor.

Activitat 8: Fluid d'energia – 3’

Idem sessió 1

Material: No se'n necessita.

METODOLOGIA:

---

²⁸ Veure referència bibliogràfica dels contes a la Bibliografia.

²⁹ Veure material necessari per a l'activitat a l'annex 6

La metodologia continuarà en la línia de la que s'ha anat realitzant durant tot el curs ja que es realitzen les activitats amb tot el grup de participants. En alguna d'elles es demana dividir-se en subgrups per aconseguir un millor treball i així convertir-se tant en actrius com en espectadores.

MATERIAL:

Contes i material per a les dinàmiques.

AVALUACIÓ:

Els indicadors verificables i els mitjans de verificació de les activitats es duran a terme tal i com està especificat al punt 5.5 del projecte.

SESSIÓ 7:

JUSTIFICACIÓ:

Aquesta és l'última sessió que realitzarem el grup sol i es farà una activitat molt especial ja que a aquestes alçades del curs hi ha d'haver suficient confiança i coneixement personal com per poder-la afrontar. Consistirà en una retrospecció d'una experiència viscuda per tant és important per la persona que ho faci trobar-se en un bon clima.

Amb aquesta activitat es pretén ajudar a la protagonista a sedimentar els sentiments viscuts en aquell moment però també que la resta de participants reflexionin en vers les seves experiències.

Un cop acabada passarem a fer una sessió de manipulació i relaxació per tal d'apostar les emocions que estiguin aflorant en cada persona.

OBJECTIUS:

- Observar mitjançant una perspectiva exterior una experiència viscuda.
- Sedimentar millor tots els sentiments i records de la situació escollida.
- Crear un clima empàtic dins el grup.
- Escoltar les diverses opinions en vers un mateix tema.
- Gaudir de l'activitat.

CONTINGUTS:

EXERCICIS ESCALFAMENT TEMP: 25 minuts	EXERCICIS PRÒPIAMENT TEATRALS I EDUCATIUS TEMP: 1 hora i 15 minuts	TANCAMENT SESSIÓ TEMP: 33 minuts
1- El joc de les cadires col·lectiu. 2- Representació de sentiments.	3- El arco iris del deseo.	4- Manipulació. 5- Fluid d'energia.

ACTIVITATS:

Activitat 1: El joc de les cadires col·lectiu – 15'

Es col·loquen en dues files paral·leles i mirant a l'exterior una cadira per a cada participant. Tothom es posa al voltant de les cadires i es va caminant al ritme de la música fins que aquesta es para. En aquest moment tothom ha de buscar una cadira i seure. La dinàmica es va repetint igual però a cada ronda es va traient una cadira i per tant com que no hi ha prou cadires per tothom les participants s'han d'anar assegut a les falces de les altres. El joc s'acaba quan només queda una cadira i tothom s'ha col·locat per estar assegut.

Material: Cd's de música i aparell reproductor.

Activitat 2: Representació de sentiments – 10'

Les participants caminaran per la sala dispersades, individualment, en silenci i al ritme de la música. Un cop concentrades, l'educador/a anirà dient sentiments (alegria, tristesa, sorpresa, odi, timidesa...) i elles hauran de continuar caminant però representant el sentiment que s'ha dit.

Material: Cd's de música i aparell reproductor.

Activitat 3: "Arco iris del deseo" – 1h 15'

La següent activitat és una retrospectiva a una experiència viscuda. Per aquest motiu és molt necessari que la persona que accedeixi a participar-hi estigui del tot convençuda i preparada de fer-ho.

- De manera individual i voluntària s'explicaran diverses situacions conflictives i reals de les quals se n'escollirà una per poder treballar.
- La persona A (la protagonista de la història real) triarà les persones necessàries per poder representar una escena d'aquesta història. Ella els explicarà què ha de fer cada personatge i representaran la situació a la resta del grup.

- Es debat sobre les diferents emocions que viu la protagonista i se n'escullen unes quantes per representar. A escull tantes persones com necessita per crear les imatges d'aquests sentiments. A partir d'aquí es pot repetir l'escena tantes vegades com sigui necessària alternant, posant i traient emocions. (analítica d'emocions)
- Es tornen a quedar els personatges inicials i ara es parla sobre els desitjos que té A envers el seu opressor. Les persones del grup d'espectadors que s'identifiquen amb aquell desig o bé que tenen ganes de representar-lo surten a escena i es col·loquen amb una imatge representativa. També es parla sobre els desitjos amagats i es segueix el mateix procediment. Un cop hi són tots tornen a representar l'escena parlant cada desig en el moment adequat.
- Ara A manté un diàleg amb cada una de les imatges dels desitjos (amagats i no) per tant és com que té el diàleg amb si mateixa, un alter ego.
- Queden a escena l'antagonista d'A i tots els desitjos i es repeteix l'escena però A és qui va marcant quin és el desig (sempre estàtics) que intervé.
- Es repeteix altre cop però ara sense que A digui res l'antagonista va passant pels diferents desitjos (respectant l'ordre anterior) i aquests reclamen, un per un, l'atenció de l'opressor.
- Només queden a escena els desitjos (encara es mantenen estàtics) i parlen entre ells mirant de convences els uns als altres. És interessant observar si hi ha acostament de posicions o si es formen subgrups entre els desitjos.
- Des de fora, A va eliminant els desitjos fins que en queda només amb un.
- A partir d'aquí i també durant tot el procés es va debatent sobre tot el que està succeint, com se sent A, com tota la resta, què modificarien, quines possibles solucions hi ha, si es va actuar bé...

Material: No se'n necessita.

Activitat 4: Manipulació – 30'

Totes les participants es posen en parelles. Una de les dues s'estira a terra de panxa avall i l'altra anirà seguint les instruccions de l'educador que serà qui guiarà quines són i com s'han de manipular les parts del cos de la companya per aconseguir que es relaxi i destensi la musculació. Un cop acabat l'exercici es canvien i la que estava estirada passa a ser manipuladora i viceversa. Es posa música de fons per tal de relaxar més a totes les participants³⁰.

Material: Cd's de música i aparell reproductor.

---

³⁰ Veure passos a seguir per la manipulació a l'annex 7

Activitat 5: Fluid d'energia – 3'

Idem sessió 1

Material: No se'n necessita.

METODOLOGIA:

En aquesta sessió, tot i que s'utilitzarà com a metodologia el treball en grup, una de les participants es convertirà en la protagonista del dia. Per l'activitat número 5 (la que ocupa gran part de la sessió) serà una de les membres del grup qui la conduirà. En tot moment es necessitarà l'ajuda de la resta però ella serà la qui aprofundirà realment en les seves experiències.

MATERIAL:

Cd's de música i aparell reproductor.

AVALUACIÓ:

Els indicadors verificables i els mitjans de verificació de les activitats es duran a terme tal i com està especificat al punt 5.5 del projecte.

SESSIÓ 8:

JUSTIFICACIÓ:

Aquesta sessió serà diferent a totes les altres que hem fet fins al moment ja que constarà bàsicament d'una sola activitat i la cloenda final del taller.

Es convidarà a la Companyia de Teatre gironina Kilalia perquè vinguin a fer un espectacle de teatre fòrum relacionat amb la relació entre homes i dones tractant transversalment el problema de violència de gènere. La companyia té com a objectius intervenir amb diferents col·lectius i entitats de caire socioeducatiu per tant participar en aquesta activitat entra totalment dins les seves línies d'actuació.

En aquesta activitat serà on s'aplicarà una de les tècniques de teatre de l'oprimit que s'ha treballat durant el curs. Per primera vegada, les participants es podran convertir plenament en espectactrius i intervenir en un espectacle creat per un altre grup de persones i del qual elles no hi tenen res a veure. Així doncs, serà una manera de parlar del tema de la violència

de gènere però des d'una perspectiva exterior, sense implicar a cap d'elles directament i podent intercanviar opinions amb persones que entenen del tema a nivell teòric.

Finalitzada aquesta part, es durà a terme el tancament de tot el curs tenint en compte les expectatives inicials, les modificacions proposades en les altres assemblees (si n'hi ha) i la seva visió global final.

Per tal de poder realitzar els dues activitats correctament, doncs, la sessió s'allargarà mitja hora més treballant en un total de tres hores.

OBJECTIUS:

- Participar d'un espectacle de teatre fòrum amb actors externs al grup.
- Debatre sobre temes de violència de gènere amb persones que no n'han patit però en tenen coneixement teòric.
- Atrevir-se a explicar el que elles pensen i creuen a persones amb les quals no hi tenen relació.
- Gaudir del teatre.
- Gaudir de l'activitat.

CONTINGUTS:

EXERCICIS ESCALFAMENT TEMP:	EXERCICIS PRÒPIAMENT TEATRALS I EDUCATIUS TEMP: 1 hora i 45 minuts.	TANCAMENT SESSIÓ TEMP: 40 minuts.
	1- Júlia para todo.	2- Assemblea d'avaluació final. 3- Fluid d'energia.

ACTIVITATS:

Activitat 1: Júlia para todo – 1h 45'

Sessió de teatre fòrum amb la companyia "Kilalia" de Girona³¹.

Material: Cadires i aparell reproductor.

---

³¹ Veure projecte de la representació a l'annex 8

Activitat 2: Assemblea d'avaluació final- 40'

Aquest serà el moment en què tot el grup podrà donar la seva opinió sobre com ha funcionat el curs. Es tindrà molt en compte el que diguin per tal de modificar certs aspectes per una altra vegada. Per tal de tenir un registre l'educador prendrà notes dels temes que es tractin.

De manera indirecte, és una forma de posar a la pràctica el que s'està treballant sobre l'expressió per això es procurarà que hi hagi una altra participació per part de totes.

Material: Fulls i bolígrafs.

Activitat 3: Fluid d'energia - 3'

Idem sessió 1

Material: No se'n necessita.

METODOLOGIA:

Tal i com ja s'ha dit aquesta sessió és absolutament diferent a tot el que s'ha fet fins el moment. Durant les primeres dues hores les membres del grup seran les que actuaran com a espectactrius del que se'ls hi està representant. Tal i com funciona l'activitat, en primer lloc únicament podran ser observadores però en la segona part podran ser elles les que proposin solucions, surtin a representar el personatge de la Júlia, debatin sobre el tema...

Després d'aquesta experiència més oberta, s'utilitzarà altre cop la metodologia grupal per realitzar l'assemblea d'avaluació final.

MATERIAL:

Cadires, aparell reproductor, fulls i bolígrafs.

AVALUACIÓ:

Els indicadors verificables i els mitjans de verificació de les activitats es duran a terme tal i com està especificat al punt 5.5 del projecte.

6- Conclusions

Un cop finalitzat tot el treball penso que arriba el moment de reflexionar sobre aquest. Tal i com he dit al principi, he utilitzat com a base la proposta d'intervenció per tant les meves conclusions finals compararan en molts moments aquests dos projectes.

Primerament, voldria remarcar que he gaudit molt endinsant-me en aquest projecte en el qual he pogut unir dos dels móns que formen part actualment de la meua vida: l'educació social i el teatre. Fa un temps que hi estic treballant tant per la basant teòrica com la pràctica però aquesta ha estat la primera vegada que he ideat una proposta fusionant-los.

A les conclusions passades, vaig fer-me una autocrítica perquè pensava que tenia moltes limitacions vers el tema. Que tot i haver estat quatre mesos a la CADM, haver fet un curs de teatre socioeducatiu i haver llegit sobre el tema, notava que em faltaven recursos i informació per poder crear un millor projecte. Actualment, penso que he solucionat una mica aquesta mancança. Òbviament, encara em queda molt per conèixer i aprendre però després d'haver aprofundit amb molts aspectes relacionats amb el tema la meua sensació és diferent. M'adono que he adquirit nous coneixements que romandran dins meu per molt temps i per tant que em serviran en moltes altres ocasions.

Relacionat amb el punt anterior, doncs, m'emociono quan veig l'evolució que ha fet el projecte. Comparo la proposta d'intervenció i el treball de pràcticum i queda explícit el treball dedicat en aquest segon. Per una banda he clarificat conceptes teòrics i per tant he emmarcat el taller. A més a més, però, a partir d'aquests nous coneixements he pogut modificar punts de la part pràctica i per tant aconseguir una coherència dins el treball.

No obstant aquesta felicitat provinent del resultat final, m'adono que tinc una espina clavada. Un neguit que ve donat pel fet de no haver pogut dur a la pràctica el que he estat creant. Veig que tot i ser un projecte factible quedarà simplement escrit en unes quantes fulles de paper i m'entristeix. M'agradaria aplicar-lo i veure com tot allò que he estat imaginant passa a l'atmosfera de la realitat.

Així doncs, un cop tot acabat puc dir que estic contenta del resultat final i sobretot dels coneixements que he extret jo durant tot aquest temps.

7- Bibliografía i webgrafía

BIBLIOGRAFIA:

LLIBRES:

Boal, A. (1995). *Teatro del Oprimido*. México: Editorial Nueva Imagen.

Boal, A. (2004). *El arco iris del deseo. Del teatro experimental a la terapia*. Barcelona, Alba Editorial.

Boal, A. (2004). *Juegos para actores y no actores*. Barcelona: Alba Editorial.

Calvo, A. (2002). *La animación sociocultural. Una estrategia educativa para la participación*. Madrid: Alianza Editorial.

Caride, J.A.; Vieites, M.F. (coord.) (2006) *De la educación social a la animación teatral*. Gijón: Ediciones Trea, S.L

Eliade, M. (1972). *El mito del eterno retorno*. Madrid: Alianza Editorial i Emecé Editores.

García del Toro, A. (1995). *Comunicación y expresión oral y escrita: la dramatización como recurso*. Barcelona: Serveis Pedagògics S.L.

Laferrière, G. (1997) *Prácticas creativas para una enseñanza dinámica*. La dramatización como herramienta didáctica y pedagógica. Ciudad Real: Ñaque editora.

Laferrière, G. i Motos, T. (2003) *Palabras para la acción. Términos de Teatre en la Educacón y en la Intervención Sociocultural*. Ciudad Real: Ñaque editora.

Laguna, E. (1995) *Como desarrollar la expresion a traves del teatro*. Barcelona: Editorial Ceac, S.A.

Martinow-Remiche, A. (1989) *Animation et theatre*. Estrasburgo. CCC.

McGuinness, S., Puig, E., Vernet, F. (1996) *Drama: Tècniques teatrals per a l'ensenyament*. Barcelona: Edicions La Magrana.

Pérez, G., Shelly, M.C., Escudén, Blanco, P. (2007) *Expresión y comunicación*. Madrid: Ediciones Altamar

Quintana, J.M. (1993). *Los ámbitos profesionales de la Animaició.*, Madrid: Narcea.

Sáez, J. (1999). <<Evaluando procesos en animación sociocultural>>, dins Martín, S.; Sarrate, M.L. (coord.) *Evaluación y ámbitos emergentes en animación sociocultural*. Madrid: San y Torres, p. 1-22.

Trilla, J. (coord.) (1998). *Animación sociocultural*. Teorías, programas y ámbitos. Barcelona: Editorial Ariel, S.A.

Trilla, J. (1993) *La educación fuera de la escuela. Ámbitos no formales y educación social*. Barcelona: Ariel educació.

REVISTES:

Esterri, N. (2004 setembre – desembre) *El teatre social*. Educació Social, num. 28, pp. 67-72.

Laferrière, G. (1999 setembre – desembre) *La pedagogia teatral, una eina per educar*. Educació Social, num. 13 pp. 53-62.

ARTICLES:

Echeburúa, E.; Corral, P.; Sarasua, B.; Zabizarreta, I.; Sauca, D. (1992). *Malos tratos y agresiones sexuales. Lo que una mujer debe saber y puede hacer*.

CONGRESSOS:

Soler, P. (2005). L'animació sociocultural en el treball socioeducatiu actual. Dinamització, animació sociocultural i desenvolupament comunitari. *1r Congrés Internacional i Interdisciplinar sobre Participació, Animació i Intervenció Socioeducativa. L'acció dels diferents professionals en contextos socials*. (p. 1- 14). Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona.

CONTES:

Malagelada, M. (2005). *Sóc en Pau*. Girona: Editorial Pedra deToc

Verrept, P. (2003) *El petit soldat*. Barcelona: Editorial Joventut

Verrept, P. (2003) *Et trobo a faltar*. Barcelona: Editorial Joventut

WEBGRAFIA:

Ajuntament de Girona. (2007). *Àrea de polítiques socials i cooperació. Equip d'intervenció en violència de gènere*. Recuperat 12 desembre 2007 des de http://www.ajuntament.gi/ssocials/serveis_violencia_genere.php

Ajuntament de Girona (2007). *Xarxa de centres cívics de Girona*. Recuperat 12 desembre 2007 des de <http://www.ajuntament.gi/ccivics/cat/index.php>

IRES – Institut de Reincerció Social. Recuperat el 12 desembre 2007 des de <http://www.iresweb.org/>

8- Annexos

8.1- Annex 1: Preguntes per a les entrevistes de l'avaluació inicial

Pel professional:

- Dades bàsiques de la interessada: Nom, DNI, edat, lloc de procedència i centre de procedència.
- Quin nivell d'habilitats socials té?
- Com definiria les seves capacitats comunicatives i expressives?
- Té facilitat per expressar els seus sentiments?
- Té xarxa social? De quin tipus?
- Quan temps fa que ha patit maltractaments? En quina etapa es troba en aquest moment?
- És particip d'algun tipus de teràpia?
- Quina vinculació té amb el teatre?

Per a la interessada:

- Dades bàsiques seves: Nom, DNI, edat, lloc de procedència i centre de procedència.
- Quin tipus d'activitats d'oci i lleure practica?
- Quines han estat les seves motivacions per apuntar-se al taller?
- Quines expectatives s'ha generat?
- Quina vinculació té amb el teatre?

8.2- Annex 2: Graelles d'avaluació de les sessions

A nivell grupal:

CURS DE TEATRE SOCIOEDUCATIU PER A DONES MALTRACTADES

Sessió N°:

Data:

· Número d'assistents:

· Incidències a comentar:

· OBJECTIUS SESSIÓ:

- S'han assolit els objectius marcats per la sessió? Sí No

- Altres comentaris:

· DESENVOLUAMENT DE LA SESSIÓ:

- El ritme de treball ha estat l'adequat? Sí No

- Tot ha anat com estava previst? Sí No

- S'ha hagut de fer alguna variació/modificació...? Sí No

Quina?

- Altres comentaris:

· PARTICIPANTS:

- Les activitats han estat adients a les participants? Sí No

- El que volíem aconseguir era adequat per les participants? Sí No

- Comentaris:

OBSERVACIONS:

A nivell individual

CURS DE TEATRE SOCIOEDUCATIU PER A DONES MALTRACTADES	
Sessió N°:	Data:
Nom de la participant:	
<p>· Incidències a comentar:</p> <p>· OBJECTIUS SESSIÓ:</p> <p>- Ha assolit els objectius marcats per la sessió? ☐ Sí ☐ No</p> <p>- Altres comentaris:</p> <p>· DESENVOLUAMENT DE LA SESSIÓ:</p> <p>- Ha seguit adequadament el ritme de la sessió? ☐ Sí ☐ No</p> <p>- Ha realitzat totes les activitats? ☐ Sí ☐ No</p> <p>- S'ha mostrat participativa durant tota la sessió? ☐ Sí ☐ No</p> <p>- S'ha divertit durant la sessió? ☐ Sí ☐ No</p> <p>- Altres comentaris:</p> <p>· RELACIÓ AMB LES ALTRES PARTICIPANTS:</p> <p>- Manté una relació cordial amb tota la resta de participants? ☐ Sí ☐ No</p> <p>- Està integrada dins el grup? ☐ Sí ☐ No</p> <p>- Té problemes de relació? ☐ Sí ☐ No</p> <p>- Altres comentaris:</p>	

· EXPRESSIÓ I COMUNICACIÓ:

- Té habilitats per expressar-se i comunicar-se amb la resta del grup? Sí No
- Les seves capacitats comunicatives, estan evolucionant positivament? Sí No
- Sap reconèixer i expressar els seus sentiments? Sí No
- Altres comentaris:

OBSERVACIONS:

8.3- Annex 3: Punts de la presentació del curs:

- Benvinguda de les participants
- Presentació de l'educador/a
- Explicació/recordatori sobre temes pràctics del curs:
  - o Dies
  - o Hora
  - o Lloc
- Breu explicació sobre estructuració del curs:
  - o Número sessions → 8
  - o Durada → 2 hores i mitja
  - o Tipologia d'activitats que es realitzaran (molt breu)
- Altres aspectes:
  - o Cal puntualitat
  - o Portar roba i calçat còmode
- Torn obert de paraules

8.4- Annex 4: Material necessari per l'activitat 6 de la sessió 2

Rol Playing: Reunió a l'escola

Situació inicial:

La mare i el pare d'una nena volen parlar amb el seu tutoror/a quan acaben les classes de la tarda. No han demanat hora prèviament però hi insisteixen. Resulta que la seva filla els ha explicat que ha estat insultada per una altra nena davant de tot el grup durant la classe la tutora, i que aquesta no hi ha fet res. Els pares de la nena estan molt exaltats i li demanen explicacions. Més tard arriba la directora de l'escola.

Personatges :

- **La mare:** està convençuda que el que li ha explicat la seva filla és veritat, està indignada i no entén l'actuació del tutora. Vol que li demani disculpes davant del grup i l'amenaça amb treure la nena de l'escola, fins i tot de queixar-se a les altes instàncies.

- **El pare:** està ferit d'orgull, "a la meva filla això no se li fa". Ha vingut a parlar amb el/la tutor/a (no ho fa mai quan se li demana per assistir a una reunió) però vol trobar una solució ràpida al cas perquè està enfeinat i pensa que està perdent el temps, que l'escola s'hauria de fer càrrec de l'educació de la seva nena sense donar problemes als pares.

- **El/la tutor/a:** al principi la situació la desborda, no s'ho esperava, però intenta defensar-se. No està segura del que va passar a la classe amb la nena, estava escrivint a la pissarra i, com a mínim ella, no va sentir cap insult. De totes maneres, els fa saber als pares que la nena té un tarannà conflictiu amb algunes nenes de la classe (que ja ho havia comentat amb la mare en alguna reunió), motiu pel qual els pares encara es posen més nerviosos...

- **El/la director/a:** arriba més tard a l'escena. Tot i que no té informació sobre el que estan parlant, es veu amb l'obligació de calmar als pares i posar-se del cantó del/la tutor/a. Pensa que el millor, ara, és contenir els pares i, en tot cas, ja aclarirà el problema més tard amb el/la tutor/a.

Rol playing: "Moving a l'empresa"

Situació inicial:

Es dona un presumpte cas de moving en una empresa de fabricació d'electrodomèstics. Es tracta d'un/a auxiliar administratiu/va de l'oficina d'exportacions, ha parlat amb la/el director/a de la fàbrica per exposar-li que és víctima dels abusos de poder per part del/la cap de departament d'exportacions. El/la directora decideix fer una reunió convocant al/la cap de departament, l'auxiliar administratiu/va i un/a company/a de feina d'aquest/a per contrastar opinions.

Personatges:

- **Director/a de la fàbrica:** És una persona molt ocupada i la veritat és que aquest cas l'atabala una mica perquè coneix al/la cap de departament des de fa temps, tenen bona relació i sap que treballa bé. En canvi, l'auxiliar administratiu/va porta només un any a l'empresa i no acaba de rendir com s'esperava. Pensa que aquesta reunió és una pèrdua de temps i preferiria estar fent feina, però és responsable i vol fer la reunió de totes maneres per mirar de treure'n l'aigua clara, de manera que convida a l'altre auxiliar perquè és una persona de confiança.

- **Auxiliar administratiu/va:** Només porta un any a l'empresa. És una persona molt qualificada i ja tenia experiència laboral prèvia, però no està gens a gust perquè creu que el/la cap de departament d'exportacions té una actitud agressiva cap a ell/a, pensa que li delega massa feina i li exigeix que faci tasques que no li pertoquen. Porta un parell de mesos prenent medicació pels atacs d'angoixa. Té clar que vol lluitar per la feina, però si les coses no es solucionen demanarà la baixa o bé plegarà. Té bona relació amb l'altre auxiliar, al/la director/a encara no la coneixia.

- **Cap de departament:** Porta molt temps a l'empresa, s'ha guanyat el càrrec a base de treballar i demostrar als/les responsables directius/ves la seva capacitat d'organització. La convocatòria de la reunió el sorprèn, no entén per què l'han de fer, però té clar que no està gens content/a amb el/la nou/va auxiliar administratiu/va, ja se n'ha queixat alguna vegada al/la director/a, pensa que és lent/a i que no sap ser eficient, de fet és l'argument que va repetint tota l'estona. Amb l'altre auxiliar ja hi havia hagut un referent fa anys però ho van acabar tancant entre tots dos sense parlar-ne amb la direcció.

El/la company/a: Fa anys que treballa a l'empresa. Ell/a va fent la seva feina i mira de tenir bona relació amb tothom i de no posar-se en embolics. De vegades troba que el/la nou/va auxiliar és un pèl lent/a fent la seva feina, però es porten bé a l'oficina, de fet algun cop havien anat a menjar alguna cosa plegats/des després de la jornada. Amb el/la cap de departament ja es coneixen bé, hi ha un pacte tàcit de convivència entre els/les dos a la feina, tot i que fa temps van tenir problemes per l'autoritarisme d'ell/a.

Rol Playing: Resposta als veïns

Situació inicial:

Una família composta per la mare, el pare i dos fills/es de 14 i 18 anys respectivament es troben al seu pis sopant. De sobte, se senten crits provinents del pis de dalt. S'intueix que hi està havent un maltracta físic de l'home en vers la seva companya sentimental. La família discuteix sobre quina ha de ser l'actuació més adient que han de prendre en aquells instants.

Personatges:

- **Mare:** Es posa bastant nerviosa. Expressa haver sentit més d'un cop aquests crits per tant no és la primera vegada que passa. Proposa avisar a la policia per tal que siguin ells els que intervinguin. Es posa a la pell de la veïna i va repetint que se l'ha d'ajudar.

Respecte el/la fill/a petit/a no se li fa gaire cas ja que el/la considera amb poc seny i sense opinió pròpia.

- **Pare:** Al principi intenta suavitzar la situació dient que segurament deuen ser crits provinents del carrer, que s'han fet mal... En veure la reacció de la seva família comença a creure's el que passa i proposa anar al pis de dalt per saber què passa. Des de sempre ha estat bastant en contra dels policies. Té molt bona relació amb el/la fill/a gran, podríem dir fins i tot que el té una mica idealitzat/da. Al/la fill/a petit/a en canvi, no li fa massa cas.

- **Fill/a gran:** Per motius varis ha adoptat el rol de cap de família. És l'únic/a que ha estudiat i els pares li tenen molt de respecte. Es posa molt nerviós/a en vers la situació i renega constantment del veí de dalt. No sap massa què proposar tot i que creu que no poden quedar-se de braços plegats sinó que han de fer alguna cosa.

Té molt bona relació amb el/la seu/va germà/na petit/a.

- **Fill/a petit/a:** No sap massa què dir. A vegades dóna suport a l'opinió de la mare i a vegades a la del pare. Agafa molta por ja que des de petita que no té gens de bona relació amb el veí de dalt. Ningú de la família sap el motiu i per tant no li fan massa cas.

8.5- Annex 5:Material necessari per a l'activitat 6 de la sessió 4

Ens estirem tots a terra i tanquem els ulls. Ens imaginem que estem en un camp de gespa, una mica alta i humida. Fa un dia molt bonic amb el sol i el vent adequats. Estem molt bé. Mica en mica anem notant com totes les parts del cos es van enfonsant una mica dins la gespa (extremitats inferiors, exteriors, el tronc, el coll i el cap). De sobte veiem que surt del nostre front una bombolla que es va fent cada vegada més grossa. Es para davant nostra, es aixequem i visualitzem com el nostre cos encara està estirat a la gespa. Entrem dins la bombolla i aquesta es comença a enlairar. Ens veiem a nosaltres mateixos estirats, el camp on estem, el poble, Catalunya, Europa, els continents... fins que arribem a l'espai. Allà estem molt bé. Anem voltant entre les estrelles i mica en mica la bombolla comença a baixar i anem veient altre cop el nostre món. Enlloc de retornar al camp on estàvem, aquest cop va en una platja d'aigües blaves i sorra clara. Sortim de la bombolla i estem molt bé. La temperatura és l'adient, la sorra està calenta però no crema. Veiem que hi ha una tovallola del color que més ens agrada i ens hi estirem. Quan entrem en calor ens anem a banyar i la sensació és fantàstica. Entrem a la temperatura ideal, veiem peixos de colors, juguem amb l'aigua... fins que estem cansades i tornem altre cop a la tovallola a escalfar-nos amb el sol. Al cap d'una estona tornem a entrar a la bombolla i fem el viatge a l'inversa fins a arribar al camp. Un cop al costat del nostre cos ens hi tornem a posar, la bombolla desapareix. Mica en mica anem retornant movent les articulacions fins a estar drets.

8.6- Annex 6:Material necessari per a l'activitat 7 de la sessió 6

Caminem per l'espai observant la pròpia respiració. Un cop som conscients de com és aquesta ens observem els peus: com són, com caminem, quines articulacions fem, com traspassem el pes... Seguidament ens imaginem que ens trobem en una platja i els peus caminen sobre la sorra. Caminem notant com deixem petjades, dibuixem amb els peus a la sorra, observem el resultat... Ara ens imaginem com és la platja i la visualitzem. Caminem una estona més i ens estirem a la sorra. Notem el va i ve del mar i com les onades ens mullen progressivament el cos: l'aigua va mullant les diferents parts del cos i deixem anar

el pes, l'alliberem de tensions. Finalment l'aigua se'ns ha emportat i visualitzem el propi cos flotant en la superfície d'un mar en calma.

Mica en mica, retornem progressivament amb el moviment de les articulacions fins a reincorporar-nos.

8.7- Annex 7: Passos a seguir per la manipulació

Una persona de la parella s'estira a terra panxa avall. L'altra comença a manipular-li el cos seguint les següents instruccions:

- Posem les mans en forma de pinça i pressionem sobre tot el cos de la parella des de les cervicals fins als turmells notant el primer contacte.
- Ens centrem amb l'esquena on seguim la manipulació en forma de pinça. Aquest cop, però, parem més atenció en cada part.
- Mica en mica anem baixant per tota l'esquena.
- Seguidament amb les puntes dels dits recorreguem els costats de la columna vertebral.
- Amb les mans planes traiem les tensions de l'esquena fent un moviment del centre cap a fora.
- Tornem a fer una manipulació en forma de pinça més conscientment en totes les cames.
- Ens centrem als peus on mitjançant moviments varis de les mans de manipulador es van relaxant.
- Finalment el manipulador es posar dret i amb els seus propis peus trepitja suaument els de la companya aconseguint així una màxima relaxació.

Un cop finalitzat el massatge es canvia la funció de cada persona. Un passa a ser manipulador i l'altre manipulat.

8.8- Annex 8: Projecte de l'espectacle "Julia para todo"

JULIA PARA TODO

Teatre Fòrum sobre la relació entre dones i homes

Un projecte de:

Cia. Kilalia

Contacte:

Centre de Formació Teatral El Galliner Tel .972 20 58 84
elgalliner@elgalliner.cat www.elgalliner.cat

Associació Gironina de Teatre (AGT) Tel i Fax: 972 22 13 77
agt@agt.cat www.agt.cat

Pl. Hospital , 6 (Casa de Cultura de Girona) 17002 GIRONA

ÍNDEX

Presentació.....	77
El teatre social i El Galliner	77
Kilalia i el seu projecte.....	77
Marc teòric.....	80
El teatre fòrum.....	80
Justificació	80
Destinatàries i destinataris	81
Objectius.....	81
Metodologia.....	82
Desenvolupament	83
Espai i recursos	83

PRESENTACIÓ

El teatre social i El Galliner

Aquest projecte és una proposta pedagògica que planteja el teatre com a eina d'intervenció socioeducativa. S'emmarca dins l'àmbit del teatre social, que tracta temes socials d'interès col·lectiu. Tanmateix, s'utilitza com a instrument per al canvi social i mètode de treball amb col·lectius desfavorits o en risc d'exclusió social.

Des de fa tres anys, el centre de formació teatral El Galliner de Girona treballa en diferents projectes de teatre social, com són ara el projecte multidisciplinar Arrel a Girona Est (febrer - juny 2006), amb nenes i nens del Centre Obert Infantil al Centre Cívic Onyar; les classes de teatre socioeducatiu als IES Santa Eugènia de Girona i Josep Brugulat de Banyoles (cursos 2005 - 2006 i 2006 - 2007), en els quals s'han treballat temes com el maltractament entre iguals i l'impacte de la publicitat en els trastorns alimentaris; el taller de teatre del Centre Penitenciari de Figueres (2007 - 2008); i finalment, Kilalia, companyia formada per un equip multidisciplinar de professionals del teatre, l'educació social, l'educació primària i secundària, la mediació i la psicologia.

Kilalia i el seu projecte

La companyia Kilalia es forma l'any 2006 a Girona arran d'un curs de Teatre Socioeducatiu, que es duu a terme a l'Estació Espai Jove de Girona, organitzat pel Departament de Joventut de l'Ajuntament de la ciutat i l'escola de formació teatral El Galliner. Kilalia neix amb la convicció que el teatre és una eina de transformació social i, per aquest motiu, es manté obert a les demandes socials de l'entorn. Per tant, cal remarcar que el seu objectiu és intervenir amb diferents col·lectius i entitats de caire socioeducatiu. Val a dir que, com s'ha esmentat anteriorment, la companyia Kilalia entén que la via del teatre social és important per abordar diferents aspectes de la societat actual pel que fa al seu potencial transformador, però també en relació amb l'exploració de les noves tècniques creatives, artístiques i dramàtiques que proposa el teatre com a eina d'intervenció social. Per aquesta raó, Kilalia des del moment de la seva creació està en constant formació.

De la sensibilitat de la companyia cap a l'entorn social i les seves demandes neix el seu primer projecte, SMS, un taller de teatre interactiu que s'adreça a estudiants de secundària i té com a eix temàtic la comunicació. SMS tracta aspectes com la degradació del tracte entre persones, la necessitat d'establir ponts de comunicació respectuosos i d'expressar-

nos de manera assertiva, la comunicació en l'era tecnològica, l'impacte de la publicitat i els mitjans audiovisuals en el nostre dia a dia, o la transmissió de la informació. Kilalia realitza a Girona *SMS: taller de teatre interactiu sobre la comunicació* l'any 2007, concretament a l'IES Montilivi el 20 i 27 de novembre, el 26 de novembre a l'IES Salvador Espriu de Salt, i a l'IES Sobrequès, també de Girona, el 17 de desembre.

A partir de gener de 2008 Kilalia comença a treballar en un nou projecte: *Julia para todo*.

- **Perfils professionals**

Gemma Canadell i Bussó: Diplomada en Educació Social i Post Grau en Artteràpia per l'UDG. Amb 10 anys d'experiència en diferents àmbits de l'educació social, especialment en infància i adolescència. Actualment treballa com educadora social en un projecte d'acollida i dinamització per a nois i noies de 16 a 20 anys nous i noves a Salt amb l'associació Eina. Realitza diversos cursos de Teatre Social i de l'Oprimit coorganitzats per L'Estació – El Galliner.

Sílvia Pous Fernández: Llicenciada en psicologia i estudiant de Teràpia familiar. Formació com a agent de prevenció de relacions abusives per a la campanya "Talla amb els mals rotllos". Actualment treballa com a mestra d'educació especial. Realitza diversos cursos de Teatre Social i de l'Oprimit coorganitzats per L'Estació – El Galliner.

Anna Sala Aymerich: Diplomada en Educadora Social, Integradora Social, directora d'activitats de lleure. Més de 5 anys d'experiència en infants i adolescents. Actualment treballa com a orientadora laboral amb persones que tenen gran dificultat per inserir-se al món laboral. Realitza diversos cursos de Teatre Social i de l'Oprimit coorganitzats per L'Estació – El Galliner.

Neus Oriol Bonachera: Mestre d'Educació Musical, ha realitzat diversos cursos en l'Escola d'Expressió Rosa Sensat de Barcelona així com d'Educació per la Pau i la Solidaritat a l'Escola de Pau. Ha treballat com a dinamitzadora cultural a Celrà. Realitza diversos cursos de Teatre Social i de l'Oprimit coorganitzats per L'Estació – El Galliner.

Sara Ruiz Jiménez: Actriu i educadora social. Ha treballat en diferents produccions professionals i és especialista de la improvisació. Actualment treballa en diferents àmbits socioeducatius. Realitza diversos cursos de Teatre Social i de l'Oprimit coorganitzats per L'Estació – El Galliner.

Marc Pey Gelambí: Psicòleg de formació. La seva experiència laboral versa entre el camp social i l'educatiu, passant per les drogodependències, la infància en risc i la mediació intercultural. Actualment treballa com a mestre al CEIP Mas Clarà de la Bisbal d'Empordà. Realitza diversos cursos de Teatre Social i de l'Oprimint coorganitzats per L'Estació – El Galliner.

Núria Martorell Fernández: Psicòloga de formació. És màster en l'Estudi i la Intervenció de la Violència Domèstica per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). 2on curs Graduat en Art Dramàtic. És col·laboradora en el grup GREGIS -Grup de Recerca en Gènere i Salut- de la Universitat de Girona (UdG). Actualment treballa com a psicòloga a l'Àrea d'Atenció a famílies del Consell Comarcal del Baix Empordà i com a conductora d'un grup terapèutic amb dones en situació de violència. Realitza diversos cursos de Teatre Social i de l'Oprimint coorganitzats per L'Estació – El Galliner.

Andreu Sitjes Tarrés: Llicenciat en ciències de l'activitat física i esport. Master en Sociologia per la Universitat de Leicester. Professor d'educació física i llengua anglesa. Realitza diversos cursos de Teatre Social i de l'Oprimint coorganitzats per L'Estació – El Galliner.

Núria Ruiz Ribot: Llicenciada en Psicologia. Realitza treball d'autoconeixement i creixement personal. Experiència en diferents projectes en l'àmbit de la infància i l'adolescència en risc d'exclusió social. Actualment treballa en una Fundació per persones amb discapacitat intel·lectual com a psicòloga i directora tècnica. Realitza diversos cursos de Teatre Social i de l'Oprimint coorganitzats per L'Estació – El Galliner.

Marc Badia Gorgs: Educador Social i Diplomant en Ciències Empresarials. Actualment treballant en un Centre Residencial d'Acció Educativa (CRAE) depenent del dept. d'Acció Social de la Generalitat de Catalunya. Realitza diversos cursos de Teatre Social i de l'Oprimint coorganitzats per L'Estació – El Galliner.

Ferran Joanmiquel Pla: Tècnic superior en Animació Sociocultural i cap del Departament de Teatre Socioeducatiu del Centre de Formació Teatral El Galliner. Treballa com a professor de teatre en diversos àmbits socioeducatius. Realitza diversos cursos de Teatre Social i de l'Oprimint coorganitzats per L'Estació – El Galliner, així com diverses jornades de Teatre Social organitzades pel col·lectiu Pa'Tothom a Barcelona.

* Kilalia està format per 11 components (7 dones i 4 homes). En la posada en escena de l'esmentat projecte, hi intervenen 5 professionals. La resta de components han treballat en totes les fases del projecte.

MARC TEÒRIC

Dins del teatre social es desenvolupa la tècnica del teatre fòrum, que és la que s'utilitza per desenvolupar el nostre projecte.

El Teatre Fòrum

Augusto Boal, director de teatre brasiler i pare del Teatre de l'Oprimid durant la dècada dels 70, va crear la tècnica del Teatre Fòrum, en què el públic s'implica de manera activa en l'acció dramàtica perquè s'identifica amb la situació. Es tracta de provar, d'assajar la transformació de la realitat substituint el/la personatge oprimid/da dins d'una dialèctica oprimits-opressors a través del joc teatral. El/la personatge oprimid/da té, en definitiva i sigui quin sigui el tipus d'opressió que pateixi, la clau per intentar trobar una solució al seu conflicte o, com a mínim, crear un debat extensiu al públic.

“El que proposa la Poètica de l' Oprimid és l' acció mateixa: l' espectador no delega poders en el personatge perquè pensi i actuï enloc seu; al contrari, ell mateix assumeix el seu paper protagonista, canvia l' acció dramàtica, assaja solucions, debat projectes de canvi - en resum, s' entrena per a l' acció real.”

Augusto Boal " Teatro del Oprimido " Editorial Nueva Imagen, México

Les principals característiques d'aquesta tècnica es detallen en el punt que descriu la metodologia del projecte.

JUSTIFICACIÓ

El mes de novembre de 2007 arriba a la companyia una demanda des del Centre Cívic Onyar, del sector Est de Girona, que consisteix en participar a través d'una experiència de teatre fòrum en la celebració del 8 de març, dia de la dona treballadora. Gràcies a les aportacions i propostes de diferents associacions i grups de dones de la zona que participen d'aquesta diada, i a l'experiència d'algunes membres de la companyia en la intervenció amb diversos col·lectius de dones, s'elabora el projecte que ens ocupa: *Julia*

para todo. La creació sorgeix de la necessitat social de fer ressò de la situació de desigualtat, respecte dels homes, que moltes de les dones vivim en la nostra quotidianitat. Tota l'activitat es porta a terme en llengua castellana, tenint en compte que el col·lectiu que ens va fer la demanda, utilitzen el castellà com a llengua materna.

La utilització del castellà facilita la proximitat entre la nostra proposta i la de les destinatàries i destinataris. No obstant, es contempla la possibilitat d'adaptar el projecte en llengua catalana en cas de ser necessari.

DESTINATÀRIES I DESTINATARIS:

Les destinatàries directes d'aquest projecte són dones en situació de vulnerabilitat o en risc d'exclusió social.

A més, pot adreçar-se a tota la població que, sovint, per acció o omissió afavoreix i perpetua les desigualtats de gènere.

OBJECTIUS:

Cal tenir en compte que els objectius tenen una incidència personal i de grup alhora. El teatre i les seves dinàmiques ajuden a potenciar les capacitats cognitives i relacionals, importants per al desenvolupament integral de la persona. S'empren tècniques diverses de treball en grup precisament perquè per treballar conjuntament, cal cooperar i tenir capacitat d'escolta: la interacció amb les i els altres implica diàleg i aprofundiment.

Objectius generals

- Sensibilitzar envers les desigualtats entre dones i homes.

Objectius específics

- Promoure la participació cooperativa entre les dones.
- Fomentar la reflexió i el diàleg entorn de les desigualtats de gènere.
- Potenciar l'esperit crític.
- Proposar i assajar mètodes de resolució de conflictes.
- Qüestionar actituds i comportaments personals en les nostres relacions.

METODOLOGIA

Kilalia se centra en la metodologia creada pel brasiler Augusto Boal, que, com ja s'ha avançat en el marc teòric de referència, estableix dues premisses sobre les que construeix tot el seu ideari: en primer lloc, salvar la distància entre el poble i la cultura; en segon lloc, provar que el teatre pot ser practicat per qualsevol persona en qualsevol lloc. Així doncs, el públic s'incorpora activament com a part de l'acció dramàtica i, per tant, pren el control d'aquesta i pot canviar-la.

S'ha de remarcar que l'objectiu més important del teatre fòrum és alliberar l'individu de les limitacions i clixés imposats per la societat, que s'interposen com a barreres als seus desitjos, i oferir mitjans factibles per trobar solucions als seus problemes a través de la representació teatral.

La teoria que proposa Augusto Boal es basa en la utilitat del teatre com a assaig de l'acció social, que estimula la persona a reflexionar sobre el seu passat, transformar la realitat present i inventar un futur. Aquest teatre no presenta una única visió del món, sinó que el qüestiona amb propostes concretes d'opressió o dificultat social, per tal d'experimentar amb diferents opcions de resposta. Aquestes són assajades en escena, amb la finalitat d'emprar-les en processos futurs de canvi comunitari que repercutiran en el creixement personal de l'individu com a agent social.

L'actitud de l'artista-pedagog/a (terme que, segons George Laferrière, especialista quebequès en pedagogia de l'expressió dramàtica, defineix l'educadora/educador que es basa en les tècniques artístiques per fer la seva tasca) ha de ser receptiva i flexible, així com orientar-se cap als canvis constants que el grup experimenta. És important la capacitat d'observació per tenir consciència de les necessitats del grup i mantenir-se obert a les seves demandes i propostes. Cal estimular i, en definitiva, activar l'energia creativa a partir de les necessitats, capacitats, ritmes i nivells de satisfacció de les i els participants.

Es dóna especial importància a la retroacció, perquè es convida a la reflexió i es facilita que les i els participants s'impliquin més en l'activitat, formant part integral i activa del seu propi procés. Per tant, es comparteixen opinions sobre les activitats acabades de realitzar, es contrasten i se'n treuen conclusions.

DESENVOLUPAMENT:

A *Julia para todo* es tracten els aspectes següents:

- Les relacions de desigualtat entre dones i homes.
- La dona com a curadora principal dels altres per sobre de la cura de les seves pròpies necessitats.
- La necessitat d'establir ponts de comunicació respectuosos i d'expressar-nos de manera assertiva.
- La sobrecàrrega de la dona pel que fa a les tasques domèstiques i l'educació de les filles i fills.

La sessió de teatre fòrum consta bàsicament de dues parts:

La representació.

Es tracta d'una petita peça teatral, d'una durada aproximada de 20', que presenta els continguts i les reflexions que es desenvolupen amb el grup posteriorment durant el fòrum.

El fòrum.

És l'espai per a la posada en comú del contingut de la representació, un espai per a la reflexió i la participació on les participants i la gent de Kilalia estableixen un diàleg interactiu a través de diferents tècniques de teatre social. Aquest espai té una durada aproximada de 45'.

La polaritat públic-actrius/actors desapareix i, com explica l'Augusto Boal, *les espectadores i els espectadors no mantenen una actitud passiva en l'acció, sinó que esdevenen espectactrius i espectadors*. Així, les i els participants poden proposar i assajar resolucions de conflicte a través d'improvisacions acotades dins la representació.

La durada total de *Julia para todo* és d'aproximadament 1h 45'.

ESPAI I RECURSOS

Per a la realització del teatre fòrum es necessita un espai ampli i sense obstacles: un gimnàs, sala d'actes o teatre. No és imprescindible un escenari alçat, de fet, és preferible portar a terme l'activitat en un espai on hi ha proximitat amb les i els participants, ja que d'aquesta manera es facilita la participació.

Material necessari

Un cert nombre de cadires per a l'assistència i la realització de l'obra. Eventualment, un equip de música amb reproductor de CD. Kilalia disposa del material d'atrezzo i de vestuari per portar a terme la representació i, en principi, no es contempla la possibilitat d'un disseny de llums. Però en tot cas, si l'espai diposa d'una sèrie de focus, seria interessant la possibilitat d'utilitzar-los com a ambients en l'obra.

9- Contraportada

Emmarcat en l'animació sociocultural i com a proposta d'oci alternatiu i formatiu es proposa un taller de teatre socioeducatiu per a dones maltractades.

Tot i la diferència de perfil entre totes les dones que han viscut un relació de violència de gènere apareixen unes similituds de comportament, d'habilitats o capacitats que poden millorar-se mitjançant el teatre socioeducatiu. Així doncs, s'entén aquest com l'eina idònia per adquirir aprenentatges relacionats amb la comunicació i l'expressió, les habilitats comunicatives i les relacions interpersonals. També aquest mètode pot ajudar a la persona a superar problemàtiques viscudes en un passat o en un present donant-li eines per a l'alliberació, aprenent a confrontar el conflicte o bé a utilitzar el diàleg.

Descriptors:

- Educació Social
- Animació Sociocultural
- Maltractaments
- Teatre Socioeducatiu
- Expressió i Comunicació

